
Készült a
„Veszprém megye fejlesztésének megalapozása a 2014-2020 közötti időszakra” című,
ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0011 azonosítószerű projekt keretében a
Veszprém Megyei Önkormányzat
megbízásából

**VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
STRATÉGIAI PROGRAM**

2014. május

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
STRATÉGIAI PROGRAM

Készítők:

Dobrocsi Tamás Géza
Fehérvári András
Károlyi János
Kónya Krisztina
Schuchmann Péter
Tóth Anett Krisztina

2014. május

TARTALOM

STRATÉGIAI PROGRAM.....	5
1. BEVEZETÉS	5
2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA.....	6
2.1. A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzat feladatai	6
<i>A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai a hatályos Tftv. alapján.....</i>	<i>7</i>
2.2. Tervezési előzmények ismertetése	8
<i>Veszprém megye területrendezési terve.....</i>	<i>8</i>
<i>Veszprém megye területfejlesztési koncepciója.....</i>	<i>9</i>
2.3. Társadalmasítás, együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési koncepciója elkészítése során	12
2.4. A megyei stratégiai programhoz kapcsolódó társadalmasítási folyamat.....	14
2.5. Veszprém megye területfejlesztési tervezésének lépései, mérföldkövek	14
3. CÉLRENDSZER: A JÖVŐKÉP, AZ ÁTFOGÓ CÉL ÉS A FEJLESZTÉSI ELVEK ALAPJÁN A SPECIFIKUS, HORIZONTÁLIS ÉS TERÜLETI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA, VISZONYRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA.....	15
3.1. Veszprém megye jövőképe: Vonzó, élhető és versenyképes térség.....	16
3.2. A területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer	18
4. A JÖVŐKÉP, A CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK.....	19
4.1. A stratégia prioritástengelyei	21
4.2. A stratégiai program horizontális céljai.....	23
5. A PRIORITÁSTENGELYEK AZONOSÍTÁSA, TARTALMA.....	24
5.1. Prioritástengely: A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben	24
5.2. Prioritástengely - A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás	27
5.3. Prioritástengely - A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése	33
5.4. Prioritástengely - A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.	35
6. PARTNERSÉGI PROGRAM.....	41
7. VÉGREHAJTÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖZTI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS MUNKAMEGOSZTÁS.....	44
8. A STRATÉGIA VÉGREHAJTÁSÁNAK SZEREPLŐI ÉS FELADATAIK, A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYI ÉS ELJÁRÁSRENDI RENDSZERÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA	45

9. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	47
10. A TOP-BAN MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT KULCSPROJEKTEK	54
10.1. Megyei gazdaságfejlesztési részprogram	54
10.2. Járási projektsomagok.....	54
TERVEZÉST KÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK.....	55
I. TERÜLETI (TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, KÖRNYEZETI) HATÁSVIZSGÁLAT.....	55
II. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS (KÜLÖN KÖTETBEN).....	66

STRATÉGIAI PROGRAM

1. Bevezetés

A Veszprém Megyei Önkormányzat - jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve - a 2014-2020 közötti Európai Unió programozási időszakra történő felkészülés részeként területfejlesztési dokumentumait megújítja. Ennek a tervezési folyamatnak részeként a megyei önkormányzat elkészítette Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptióját. A hatályos jogszabályok a megyei jogú város támogatását is szükségessé teszik a megyei koncepció elfogadásához, ezért a Veszprém megyei Közgyűlés és Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése együttes ülésen tárgyalta és fogadta el a megyei területfejlesztési koncepciót. A Veszprém Megyei Közgyűlés 62/2013 (XII.19.) számú határozatával a Veszprém Megyei Területfejlesztési Konceptiót elfogadta. Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése 383/2013 (XII.19.) számú határozatával egyetértett a Veszprém Megyei Területfejlesztési Konceptióval.

A területfejlesztési koncepcióval összhangban, arra építve megkezdődött Veszprém Megye Területfejlesztési Programjának kidolgozása. A területfejlesztési koncepció a megye hosszú távú céljait jelöli ki, és ezzel mintegy iránytűje a 2014-2020-as időszakra középtávú időszakra készülő területfejlesztési programnak. Jelen dokumentum ennek a középtávú programnak az egyeztetési változata. A területfejlesztési program stratégiai és operatív programból épül fel. A tervezés a megye teljes területét felöleli. Veszprém Megyei Jogú Város és Veszprém megye párhuzamosan készülő fejlesztési dokumentumai egymással összehangoltan készülnek el. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 15. § (2) és (14) bekezdése szerint a területfejlesztési koncepció és program kidolgozását, a területrendezési terv készítésében való közreműködést és más közös területfejlesztési feladatokat a Balaton kiemelt üdülőkörzete térségében a Balaton Fejlesztési Tanács látja el. A Balaton Fejlesztési Tanács dönt a hatáskörébe utalt pénzeszközök felhasználásáról, és megállapodást köthet az érintett tárcákkal az egyes fejlesztési programok finanszírozásáról. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területfejlesztési programja kidolgozása is megkezdődött. A két tervezési folyamat közötti összhang biztosítása - annak ellenére, hogy a megyei tervezés előrébb tart - megtörténik.

A megyei programkészítés és finanszírozás kereteit az 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozat jelöli ki, amely tartalmazza a megyék, továbbá azok járásai illetve az MJV-k fejlesztését támogató források indikatív megoszlását. A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal Iránymutatást adott közre a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához. Az ebben foglalt ajánlások, valamint a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk,

egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” teremtik meg a megyei tervezés szakmai és jogszabályi kereteit.

A programkészítés széleskörű partnerségen alapul. A megyei önkormányzat a programozás során is alkalmazza a területfejlesztési koncepció készítésekor megkezdett és eredményesnek bizonyult gyakorlatot, és a területfejlesztési program készítése is a települési önkormányzatok és a megye lakosságának széleskörű bevonásával készül.

A megyei program véglegesítése az országos programok lezárt, végleges anyagának hivatalos megjelenését, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal valamennyi releváns iránymutatása, tartalmi követelménye megjelenését követően lehetséges.

2. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

2.1. A területfejlesztés intézményrendszerének, valamint tervezési gyakorlatának megváltozása, a megyei önkormányzat feladatai

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.”

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. A területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény alapján pedig a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.

Fenti törvényi módosítások eredményeként a korábbi öt területi szint helyett (kistérség, megye, régió, kiemelt térség, országos szint) alapvetően két területi szint került meghatározásra (megyei és országos), azzal, hogy ezen túl csak egy kötelezően megyék által létrehozandó kiemelt térségi tanácsot ismer a Balaton térségében. A korábban működő regionális fejlesztési tanácsok jogutódjai az adott NUTS II-es szintet alkotó megyék lettek, a területfejlesztési hatáskör címzettjei pedig a megyei önkormányzatok lettek. Ezzel a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatává vált.

A fenti változások az eddigi területfejlesztési gyakorlat jelentős átalakítását igénylik. A változások érintik a területfejlesztés tervezését is. A megújított területfejlesztési

szabályozások szerint a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: (1) koncepciót kell készíteni, majd ezt követően (2) programozni.

A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai a hatályos Tftv. alapján

11. § (1) A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai:

a) a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása keretében:

aa) az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével - kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően,

ab) részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív programnak kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával észrevételeik figyelembevételével,

ac) előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,

ad) előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat és programokat,

ae) a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről,

b) a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében:

ba) nyomon követi és értékeli a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési programok végrehajtását,

bb) dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról,

bc) monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,

bd) figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,

be) más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,

bf) dönt a Kutatási és Innovációs Alapnak a miniszter által a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek pályázati kiírásairól, illetve felhasználásáról,

bg) a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el, aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;

- c) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében:
- ca) összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,
 - cb) területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját,
 - cc) a települési önkormányzatok felkérése alapján elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését,
 - cd) szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,
 - ce) a térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján koordinálja a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,
 - cf) vizsgálja és értékeli a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,
 - cg) kölcsönös információcserével segíti a területfejlesztési és területrendezési információs rendszer működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő megyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait,
 - ch) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében önkormányzati rendeletet alkot a települési önkormányzatok, a megye területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek által a megye területén uniós, központi vagy helyi önkormányzati költségvetési forrásból megvalósítandó fejlesztéseinek koordinációjáról.

2.2. Tervezési előzmények ismertetése

A megyei önkormányzat a 218/2009. (X. 6.) a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló Korm. rendeletben foglaltakat figyelembe véve, azzal összhangban készítette el Veszprém megye területrendezési tervét, valamint Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját.

Veszprém megye területrendezési terve

A területrendezési tervről szóló megyei közgyűlési rendelet célja, hogy meghatározza Veszprém megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható térségfejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.

A területrendezési terv (és a közgyűlési rendelet) hatálya Veszprém Megye közigazgatási területéből a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén kívüli területekre terjed ki.

A terv kidolgozásánál felhasználásra kerültek:

- a hatályos megyei területrendezési terv elfogadásáról szóló megyei közgyűlési rendelet és határozatok,
- azok az országos, régiós és megyei fejlesztési dokumentumok, amelyek közvetve a területrendezés célrendszerét is meghatározzák,
- a módosítást megalapozó vizsgálatok és elemzések fő eredményei,
- az Országos Területrendezési Terv (és a tervről szóló törvény) Veszprém megye Balaton Üdülőkörzeten kívüli területére vonatkozó elemei,
- a módosítás elkészítéséhez beszerzett hivatalos ágazati adatszolgáltatások (a 38/2009. (II.27.) Korm. rendeletben foglaltak figyelembevételével),
- a megye településeinek hatályos településszerkezeti tervei,
- a módosítás tervezése során - Veszprém Megye Önkormányzata közreműködésével a tervező által - beszerzett kiegészítő ágazati adatszolgáltatások és információk,
- valamint a tervezői munka eredményei.

A megyei területrendezési terv módosításánál figyelembevételre kerültek a települések által elfogadott településszerkezeti tervek, amelyek adott település fejlesztési céljainak figyelembevételével kerültek megfogalmazásra és elfogadásra. E települési területi jövőképek összességének az országos és térségi elemekkel való szintetizálása biztosítja, hogy a megyei területrendezési terv érvényesíti és szintetizálja az országos, a térségi és a helyi érdekeket.

(A Balaton kiemelt üdülőkörzet területén a területrendezés alapvető feladatainak és szabályainak megállapítására a Balaton Kiemelt üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény rendelkezései vonatkoznak)

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója

A megyei területfejlesztési program készítésekor a megyei területfejlesztési koncepció tölt be megalapozó szerepet. Míg a területrendezési terv a fejlesztések lehetséges helyszíneit indirekt módon biztosítja illetve korlátozza szabályozási tartalma révén, addig a területfejlesztési koncepció 10 stratégiai célból és számos részcélből felépülő célrendszere a megye hosszú távú jövőképeinek elérését szolgálja.

A területfejlesztési koncepció a törvényi meghatározás szerint: „Az ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait, továbbá a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információkat biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára”.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy **a megye egészének tervezési alapjait lerakja**. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszerére egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közszféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának **feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása,**

- a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító megyei fejlesztéspolitika fő irányainak meghatározása, összehangolása,
- a „jól lét” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
- a lakosság egészségi állapotának javítása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése;
- a hátrányos térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése;
- a környezeti feltételek javítása,
- az innováció feltételeinek javítása a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a Balaton üdülőkörzet, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának keretei

Veszprém megye új Területfejlesztési Koncepciójának készítése a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum kidolgozásával párhuzamosan folyt. A megyei koncepció - a sajátos megyei és térségi érdekek érvényesítésével - figyelembe veszi a Nemzeti Fejlesztés 2030 c. dokumentumban megfogalmazott célkitűzéseket és épít azok indoklásaira is. Az Országos

Területfejlesztési Koncepció pedig figyelembe vette és beépítette azokat a Veszprém megyei területpolitikai célkitűzéseket, amelyeket a megyei közgyűlés a munka kiindulásaként megfogalmazott és elfogadott.

Ezek az - *alábbi* - Veszprém megyei fejlesztéspolitikai célok megjelentek - *ezzel megerősítésre kerültek* - az OTK-ban:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji-, természeti- és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A kasztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonaritást oldó fejlesztése, koordinálása.
- A városok térszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az országos szinten megfogalmazott fejlesztési célrendszer és a megyei szinten támogatott fejlesztési irányok együttes figyelembevételével került megfogalmazásra Veszprém megye területfejlesztési koncepciója úgy, hogy az egyes fejlesztési célterületek meghatározásánál és lehatárolásánál figyelembe vételre kerültek a megyén belüli térségek speciális adottságai, eltérő fejlesztési potenciáljai.

A megyei területfejlesztési koncepció feladatának tekintette, hogy a további területi tervezés (*a várostérségek tervezése*) felé közvetítse az országos szinten megfogalmazott, a célok elérését szolgáló eszközöket és megoldásokat. Ennek érdekében a megyei koncepció szövegszerűen is beemeli (*beidézi*) a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentum legfontosabb, a továbbtervezés - a stratégiai és operatív program készítése - során is figyelembe veendő, irányt mutató szakmai megfogalmazásait. A megyei területfejlesztési tervezés a következő (2014-2020-as) fejlesztési ciklus forrásfelhasználását is orientálja.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának szakaszai

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozása - *a tartalmi követelményeknek megfelelően* - két szakaszból, a helyzetértékelés és a koncepció kidolgozásából állt:

A helyzetértékelés tárgya volt:

- a megye társadalmi, gazdasági, stb. viszonyainak felmérése,
- a megye területén zajló folyamatok vizsgálata,
- a beavatkozást igénylő területek (földrajzi és tematikai értelemben egyaránt) azonosítása.

A helyzetértékelés célja volt, hogy alapját és kiindulási pontját képezze a megyei területfejlesztési koncepciónak, majd pedig a megyei területfejlesztési stratégia és program kidolgozásának.

A megyei dokumentumok elkészítése során figyelemmel kellett lenni az EU-nak a 2014-2020-as programozási időszakra vonatkozó jogszabályaira. A helyzetértékelésnek alapvetően két fókuszot kellett szolgálnia. Egyrészt, hogy a tematikus célkitűzések figyelembe vételével kellő alapot adjanak koncepciót követő programok kidolgozására. Másrészt, hogy beazonosíthatók legyenek olyan területek, helyszínek ahol komplex, több alpból finanszírozható programok megvalósíthatók.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai elemzésekben leírtakat. Adatbázisa statisztikai alapú, idősoros elemzést tett lehetővé. A helyzetértékelésben bemutatásra került a 2007-2012 közötti időszakban felhasznált EU-s források területi megoszlása is, a dokumentum erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést tartalmaz.

A koncepció része: Veszprém megye jövőképek megfogalmazása, valamint a jövőkép elérésének szolgálatába állított koncepcionális területfejlesztési és ágazati célkitűzések rendszere a „Nemzeti Fejlesztés 2030” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszer figyelembevételével.

A megyei területfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódóan - *a tervezési folyamatba illesztve a szükséges oda-visszacsatolás figyelembevételével* - elkészült a - *jogszabály szerint kötelező* - „környezeti értékelés” munkarész is.

2.3. Társadalmasítás, együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési koncepciója elkészítése során

A partnerség megalapozására Veszprém megyében - az országban az elsők között - 2012. május 31-én megalakult a Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium. **A kollégium létrehozásának célja a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatai ellátásának elősegítése, a területfejlesztés szereplői együttműködésének megteremtése volt.**

A Kollégium állandó tagja volt a koncepció készítésének időszakában a megyei önkormányzat, illetve a megyei kormányhivatal, Veszprém önkormányzata, a Pannon

Egyetem, a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, a megyei kereskedelmi és iparkamara, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács. Az együttműködés célja egyebek között a megye különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása és érvényesítése; a térségi és helyi közösségek területfejlesztési és területrendezési kezdeményezéseinek elősegítése, összehangolása a megyei célokkal; az elmaradott térségek felzárkóztatásának elősegítése, a kiemelt térségek sajátos fejlődésének elősegítése volt.

A területfejlesztési kollégium megalakulását követően a megyei önkormányzat kidolgozta azt a partnerségi tervet, amelyet először a megyei területfejlesztési koncepció kidolgozása, egyeztetése során valósított meg. Hasonló módon zajlik a területfejlesztési program partnerségi, társadalmassítási folyamata is.

A helyzetértékelés véglegesítésével egyidejűleg kezdődtek meg a koncepció kialakításának egyeztető megbeszélései a megye térségközponti városaiban. Az egyeztetések helyszínei és időpontjai az alábbiak voltak:

- 2012. október 11-én délelőtt Tapolca,
- 2012. október 11-én délután Ajka,
- 2012. október 16-án délután Veszprém,
- 2012. október 17-én reggel Sümeg,
- 2012. október 17-én késő délelőtt Devecser,
- 2012. október 17-én délután Pápa,
- 2012. október 18-án reggel Balatonalmádi,
- 2012. október 18-án késő délelőtt Zirc,
- 2012. október 18-án délután Várpalota,
- 2012. november 9-én délelőtt Balatonfüred.

A térségi megbeszélések - *amelyeken a térségi és helyi önkormányzati és területfejlesztési szereplőkön túl részt vett a megyei önkormányzat főjegyzője, főépítésze, valamint a tervezők* - nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a koncepció célkitűzései a térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével kerüljön megfogalmazásra.

A megyei koncepció tervezete - *a kormányrendeletben meghatározott körben és módon* - 2012. november és 2013. január között széles körben került egyeztetésre az illetékes minisztériumokkal, a megye települései önkormányzataival (*kiemelten és több lépcsőben Veszprém megyei jogú város önkormányzatával*), valamint a megye meghatározó gazdasági és társadalmi szervezeteivel. Az egyeztetés során beérkezett észrevételek és javaslatok beépültek a koncepciót megalapozó helyzetelemzésbe, illetve a koncepció célrendszerébe.

A 2013. áprilisi átdolgozás során figyelembevételre kerültek a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által a koncepció „minőségbiztosítás” keretében megfogalmazott (a 2013. április 16-án a NGM-ben lefolytatott tervezői egyeztetés során pontosított) javaslatok. A megyei területfejlesztési koncepció végső formába öntése előtt Veszprém Megyei Jogú Várossal újabb egyeztetés történt.

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója elfogadására 2013. december 19-én, az OTK elfogadását követően - *mindeztidáig példa nélküli módon* - Veszprém Megye Közgyűlése és Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlésének együttes ülése keretében került sor.

2.4. A megyei stratégiai programhoz kapcsolódó társadalmisítási folyamat

A járási fejlesztési részprogramok a megyei szintű tervezési folyamathoz kiadott Iránymutatásban foglaltakkal összhangban a megye városaival (járásközpontjaival) folytatott konzultációt követően kerülhetnek kialakításra. A részprogramok tervezéséhez szükséges helyi/települési szintű egyeztetésekre 2014. januárjában került sor a megye járási központjaiban. Az egyeztetés-sorozat menetrendje az alábbi volt:

Egyeztetés helyszíne:	Egyeztetés dátuma:	Egyeztetés időpontja:
Balatonfüred	2014. január 8.	9.00
Balatonalmádi	2014. január 8.	13.00
Pápa	2014. január 9.	9óra30
Ajka	2014. január 10.	9.00
Várpalota	2014. január 13.	9.00
Devecser	2014. január 14.	9.00
Sümege	2014. január 14.	13.00
Tapolca	2014. január 15.	10.00
Zirc	2014. január 16.	9.00
Veszprém	2014. január 21.	9.00

2014. február 21-én a Megyeházán tartott fórumra valamennyi érdekelt kistérségi települési vezető és további érdekeltek is meghívást kaptak.

A stratégia véglegesítést megelőző állapotának bemutatására, valamint a járási részprogramok tervezetének ismertetésére illetve egyeztetésére 3 helyszínen, valamennyi járás érdekeltjeinek részvételével 2014. május 23-án Veszprémben, május 29-én Pápán illetve Tapolcán kerül sor.

A társadalmisítási folyamat részletes bemutatását, a döntési pontok, határidők, mérföldkövek, illetve jelentősebb események, rendezvények felsorolását a **Partnerségi program** c. fejezet tartalmazza.

2.5. Veszprém megye területfejlesztési tervezésének lépései, mérföldkövek

1. Helyzetfeltáró dokumentumok (elkészült, elfogadásra került)
2. Megyei területfejlesztési koncepció (elkészült, elfogadásra került)

3. Megyei területfejlesztési program

- 3.a. megyei stratégiai program
- 3.b. megyei operatív program

4. Megyei területfejlesztési részdokumentumok:

- 4.a. a TOP-hoz illeszkedő megyei területfejlesztési részdokumentum (I. fázis)
 - megyei gazdaságfejlesztési részprogram (egyeztetési változat elkészült)
 - járási fejlesztési részprogramok (10 járási részprogram)
- 4.a. a TOP-hoz illeszkedő megyei területfejlesztési részdokumentum továbbfejlesztése (II. fázis)
- 4.b. Ágazati OP-khoz illeszkedő megyei területfejlesztési részdokumentum
- 4.c. Környezeti értékelés
- 4.d. Társadalmi gazdasági hatásvizsgálat

5. Partnerség

6. Területi koordináció ellátása

7. Uniós forrásból támogatandó megyei projektötletek gyűjtése

3. Célrendszer: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása

Veszprém megye középtávú - a 2014-2020 közötti fejlesztési időszakra szóló - területfejlesztési programjának célja és feladata a Veszprém Megyei Közgyűlés 62/2013 (XII.19.) számú határozatával elfogadott „Veszprém megye területfejlesztési koncepciója” részét képező nagytávú jövőkép elérését szolgáló középtávú programok megfogalmazása a hosszú távú területfejlesztési koncepcióban elfogadott fejlesztési célrendszer és a megye térségei és városai fejlesztési prioritásai együttes figyelembevételével.

3.1. Veszprém megye jövőképe: Vonzó, élhető és versenyképes térség

A jövőképben megfogalmazottak elérése érdekében Veszprém megye és térségei fejlesztésében a jóváhagyott területfejlesztési dokumentumok szerint prioritást élvez

- a versenyképesség növelése,
- a térség gazdaságának az itt élők megélhetését segítő fejlesztése,
- valamint a megye lakossága életminősége javítása, „jól léte” biztosítása.

„A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.”

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - a Nemzeti Fejlesztési Konceptióban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben - **Veszprém megyében:**

- **a helyi erőforrások széleskörű kihasználásával erősödik a gazdaság** úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- **erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,**
- **javulnak a lakosság életkörülményei,**
- **a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,**
- **nő a foglalkoztatás,** az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, **tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;**
- a helyi szereplők együttműködése révén **a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad,** a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- **fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,**
- **nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége,** amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei** úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti, mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém - Győr) kapcsolatok vonatkozásában,
- a belső közlekedési hálózat javításával valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- az információs társadalom legújabb vívmányai elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- megvalósulnak klímavédelmet és az energiahatékonyságot szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia termelésének és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,

- a (Székesfehérvár) Várpalota - Veszprém - Ajka gazdasági és innovációs tengely a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, bővül Pápa gazdasága és Győr gazdaságával való együttműködése,
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és a helyi potenciálokra és termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya,
- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembevevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva javul a vidéki térségek értékteremtő képessége, szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik a térségi sajátosságokkal bíró szőlőtermesztés és borászat, a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket, ápolják helyi hagyományait, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a városközpontok funkcióbővítő megújítása és megkezdődik a vidéki településeken a helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,
- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a települések zöldfelületi rendszerei (hálózatai),
- tovább nő a megye erdőszültsége, javul az erdők állapota és ez egyaránt hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez, az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,
- bővül a turizmus, javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék kihasználja a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- Veszprém megyei jogú város integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe,
- a Bakonyalja térségében bővülnek a falusi vendéglátás, a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító élethosszig való tanulás feltételei,
- kialakul a lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere, biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja (Székesfehérvárral való együttműködésben),
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei,
- megőrződnek a gazdag hagyományok és tradíciók,
- nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében),

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre. Harmóniát, amelyet ez a táj - a Balaton-part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló - is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű potenciálok és azok kihasználása között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát települési környezetben és harmóniát a társadalomban.

A megyei területfejlesztési koncepció átfogó célja tehát ennek a harmóniának a megteremtése, olyan vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesen értelmezett „jól lét”-ének is feltétele. A megyei területfejlesztési stratégiai program a jövőkép elérését előmozdító hosszú távú célokhoz kapcsolódó prioritásokat és a középtávú, 2014-20 közötti időszakra szóló programokat határozza meg.

3.2. A területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszer

Átfogó cél 1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés:

Az átfogó célként megjelölt életminőség emeléséhez nélkülözhetetlen a gazdasági alapok megerősítése, a megye gazdaságának fejlesztése *(a különböző térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével)*, a gazdasági növekedés támogatása, versenyképes, innovatív, a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a megye és települései fejlesztésének gazdasági alapjainak megteremtése, a foglalkoztatás és a jövedelmek bővítésével a lakosság megélhetésének javítása, közvetve a megye térségei és települései népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítése.

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése:

Veszprém megye területfejlesztése csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha az hozzájárul a megye településein élők életminősége javulásával, „jól létének” biztosításával. Az életminőség javításának célkitűzése ezért átfogja a koncepció egészét, az egészséges társadalom megteremtésétől a megélhetés feltételeinek javítását szolgáló gazdaságfejlesztésen, a szolgáltatások elérhetőségének javításán át a települési terek környezetminőségének javításáig

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése:

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglévő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése. Ennek megteremtése átfogó fejlesztéspolitikai célkitűzés.

Az átfogó megyei célok átgondolt és célirányos fejlesztéssel, összehangolt beavatkozásokkal és széleskörű társadalmi együttműködéssel érhetők el. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai célkitűzései az átfogó célok szolgálatában elsősorban azokra a területekre koncentrálnak, amelyek befolyásolása megyei szinten is van lehetőség. A megyei területfejlesztési koncepció célrendszere kapcsolódik a nemzeti fejlesztési dokumentumokban foglalt azon törekvésekhez is, amelyek a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésével; a

foglalkoztatás növelésével; az energiafüggetlenség megteremtésével, a népesedési fordulat elősegítésével, valamint a települések közötti integráció erősítésével kiemelten foglalkoznak.

Veszprém megye ugyanakkor elkötelezett a természeti erőforrásainak és értékeinek védelmével, területének, gazdaságának és társadalmának érdekeivel egybeeső országos célok szolgálatában. A megye számít arra, hogy a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentumban megfogalmazott - az ország egésze átalakítására irányuló- változások megvalósulnak és eredményesek lesznek. Ezzel kedvezőbbé válik az a gazdasági-, a társadalmi- és a szabályozási környezet, amelyben a megye fejlődése megvalósulhat. A megye arra is számít, hogy érdekeltségi rendszer országos szintű megváltoztatása a megyei célok teljesülését is elősegíti majd.

4. A jövőkép, a célok és a prioritások közötti kapcsolatok

Veszprém megye jövőképe az elfogadott területfejlesztési koncepcióban megfogalmazottak szerint:

VESZPRÉM MEGYE VONZÓ, ÉLHETŐ ÉS VERSENYKÉPES TÉRSÉG

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.

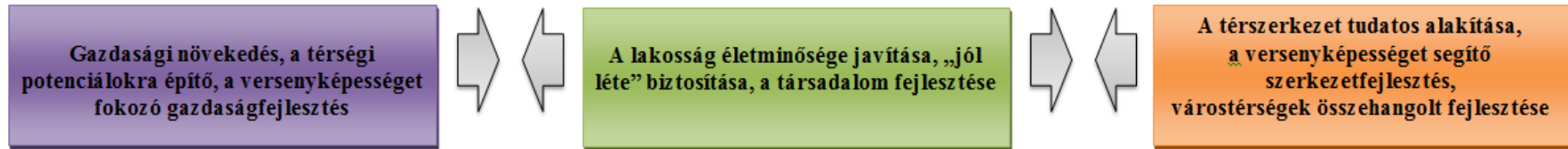
A területfejlesztési program prioritásai a megyei területfejlesztési koncepció céljaihoz illeszkednek. Az elfogadott koncepció átfogó és stratégiai céljai a 2020-ig terjedő időszakra szólnak, ami megegyezik a területfejlesztési program időtávjával. Emiatt a területfejlesztési stratégia célrendszere megegyezik a területfejlesztési koncepció célrendszerével.

A célrendszert a következő ábra szemlélteti.

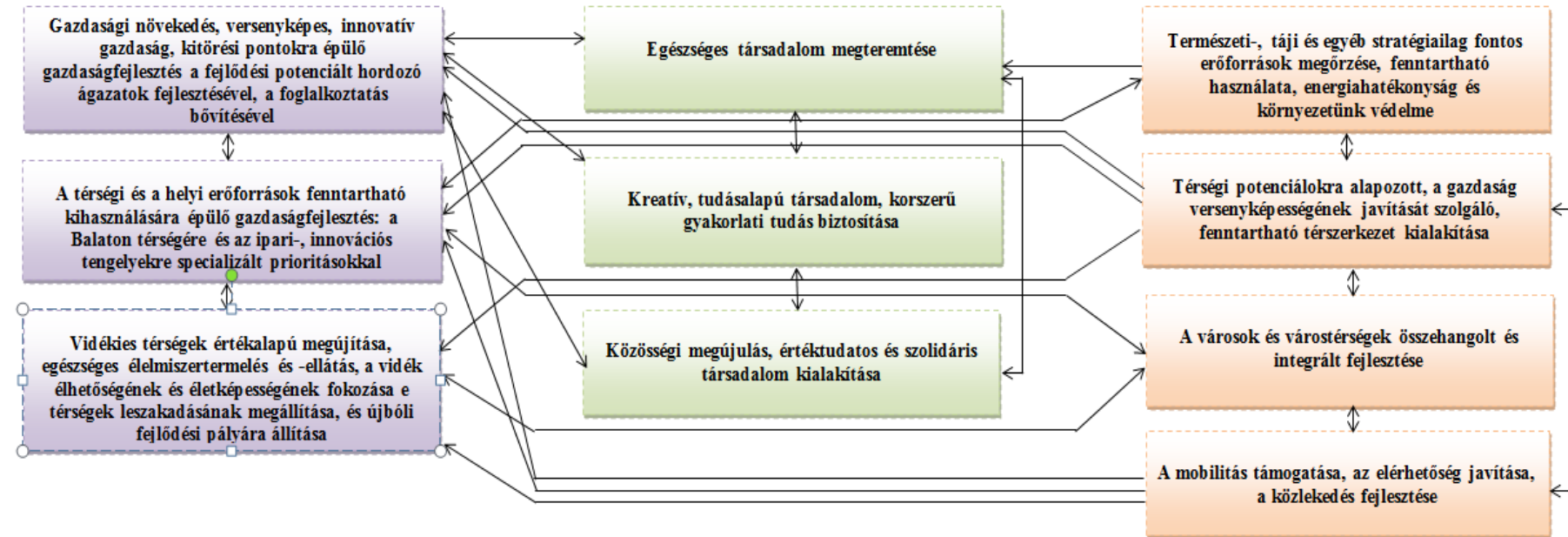
A jövőkép fő elemei 2030

Vonzó, élhető és versenyképes térség

Átfogó célok 2020-ra

Stratégiai célok 2020-ra

Veszprém megye területfejlesztési programja a koncepcióban meghatározott átfogó és stratégiai célok figyelembevételével, azok megvalósulása szolgálatában 4 prioritástengelyt határoz meg. Ezek Veszprém megye leginkább problematikus és leginkább fejlesztendő kulcsterületeire fókuszálnak.

A területfejlesztési stratégiai program beavatkozási területeket rendel a prioritástengelyekhez. Ezek jelölik ki azokat a kérdésköröket, amelyek a megye fejlesztési stratégiáját meghatározzák.

4.1. A stratégia prioritástengelyei

1. Prioritástengely:

A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, a foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben

A prioritástengely beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Stratégiai célok:

- „a gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével , a foglalkoztatás bővítésével”
- „a térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari-, innovációs tengelyekre specializált prioritásokkal”
- „a vidékies térségek értékalapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, a térségek leszakadásának megállítása és újbóli fejlődési pályára állítása”

A prioritástengely az alábbi tematikus célokhoz kapcsolódik:

(1) A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése

(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének javítása

(4) Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban

(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

(10) Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás

2. Prioritástengely:

A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás

A prioritástengely beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 3. *A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése*

Stratégiai célok:

- *„természeti-, táji és egyéb stratégiailag fontos erőforrások megőrzése fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme”*
- *„térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható térszerkezet kialakítása*

A prioritástengely az alábbi tematikus célokhoz kapcsolódik:

(3) *A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének javítása*

(4) *Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban*

(8) *A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése*

3. Prioritástengely:

A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

A prioritástengely beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 3. *A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a várostérségek összehangolt fejlesztése*

Stratégiai célok:

- *„a mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése”*

A prioritástengely az alábbi tematikus célokhoz kapcsolódik:

(4) *Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban*

(8) *A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban*

4. Prioritástengely:

A lakosság életminőségének javítása¹, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.

A prioritástengely beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése

Stratégiai célok:

- „a lakosság életminősége javítása, jól léte biztosítása, a társadalom fejlesztése”
- „városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése”

A prioritástengely az alábbi tematikus célokhoz kapcsolódik:

(9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

(10) Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás

(11) Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás

4.2. A stratégiai program horizontális céljai

- Hatékonyságra törekvés a fejlesztések megvalósítása során
- Innováció erősítése, innovatív megoldásokra való törekvés
- Helyi erőforrásokra való építkezés
- Összehangolt és integrált beavatkozások a települések fejlesztése során
- Területi különbségek csökkentése, területi harmónia,
- Társadalmi kohézió, identitás erősítése
- Munkához jutás feltételeinek javítása, foglalkoztatás növelése
- Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása
- Energiatudatosság, klímavédelem, fenntartható fejlesztés

¹ A lakosság életminőségének része (e program keretében) a megélhetés feltételét jelentő jövedelmek (első prioritástengely részét képező) megszerezhetőségétől, a munkahelyek elérhetőségén, a közösségi szolgáltatások meglétén, minőségén és elérhetőségén, a műszaki infrastruktúrahálózatok szolgáltatásainak elérhetőségén keresztül a lakóhelyi épített és természeti környezet állapotáig valamennyi tényező.

5. A prioritástengelyek azonosítása, tartalma

5.1. Prioritástengely: A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben

Célkitűzés

Cél a gazdasági növekedés felgyorsítása, elsősorban, a kiemelt fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével és az innováció keletkezésének és terjedésének ösztönzésével valamint a foglalkoztatás bővítésének támogatásával.

Indoklás

A térség gazdaságának növekedése lassult, versenyképessége több vonatkozásban visszaesett, a foglalkoztatottság szintje pedig jelentős mértékben elmarad az országos célkitűzésektől. Veszprém megyében az egy főre eső GDP vásárlóerő-paritáson mérve az elmúlt években rendre és erőteljesen elmaradt a Közép-Dunántúl átlagától és alacsonyabb, mint a megyék átlaga (*Budapest nélkül*). A különbségek csökkenésének jelei sem láthatók.

Veszprém megye gazdaságának legjelentősebb és legdinamikusabban fejlődő ágazata a gépipar, ezen belül pedig a járműalkatrész-gyártás. Ebben az ágazatban dolgoznak a leginnovatívabb cégek, amelyek alkalmazzák a kutatás-fejlesztés és innováció eredményeit. Ezen ágazat nagyszámú beszállítót is foglalkoztat a megyében. A cégek többségénél a külföldi beszállítók vannak túlsúlyban, tehát ha magyarországi beszállítók arányát kismértékben is lehetne növelni, az komoly mértékben elősegítené a megye kisvállalkozásainak fejlődését és munkahelyteremtést.

Ma a világon Európában, így Magyarországon is komoly verseny folyik az új befektetőkért, s csak azok a települések, ipari területek, Ipari Parkok tudnak versenyképesek lenni, amelyek a befektetési terület mellett komplex szolgáltatást kínálnak.

A gazdaság fejlődésének egyik fontos eleme a megfelelő szakember utánpótlás. A régióban folyó kutatási és fejlesztési tevékenység lényegesen kisebb mértékű a térség gazdasági súlyánál. Ezt jól tükrözi az a statisztikai adat, miszerint a K+F mutatók tekintetében a régió az országos átlagnál rosszabb helyet foglal el. A régióban egyedüli jelentős felsőoktatási és kutatási bázis a Pannon Egyetem, ezért szerepe fontos a régió fejlesztése szempontjából.

A vidéki térségek egyben a megye periférikus térségei is, amelyek a különböző - *demográfiai, foglalkoztatási, megélhetési* - válságjegyeket leginkább magukon viselik. Alapvető cél e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állításuk. Ehhez a meglévő gazdálkodási tradíciók hasznosítása a helyi foglalkoztatás bővítésében, a térségenként eltérő

speciális adottságok hasznosítása és a változó gazdasági környezethez való alkalmazkodás képessége egyaránt szükségzerű.

Beavatkozási területek

Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése a munkahelyteremtés érdekében

- Vállalkozói Tudáspark kialakítása Veszprém e célra kijelölt területén, az innováció terjedésének támogatása, ezen belül a kutatás-fejlesztés eredményeinek mielőbbi alkalmazásának elősegítése Veszprém megyei jogú város, a Pannon Egyetem valamint a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésében, a kis és középvállalkozások innovációs potenciáljának erősítése érdekében
- Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a foglalkoztatási központokban, a megye várostérségi központjaiban a mikro- és kis- vállalkozások megerősödésének elősegítése érdekében.
- Ipari Parkok és ipari területek fejlesztése, a parkok által nyújtott szolgáltatások bővítése

Megyei kis- és közepes méretű vállalkozások foglalkoztatás-bővítése és innovációs teljesítményének javítása

- A járműipari klaszter támogatása és kibővítése
- Beszállítónak válás segítése, ösztönzése a megye kis- és közepes vállalkozásai számára
- KKV-k innovatív fejlesztéseinek ösztönzése
- Az info-kommunikációs technológiák elterjedésének támogatása a gazdaság termelékenységének növelése érdekében
- Az e-kereskedelem, a költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése.

A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések, mint pl.

- Helyi foglalkoztatási tervek, „foglalkoztatási paktumok” létrehozása, működtetése
- Térségi illetve megyei foglalkoztatási fórum létrehozása, működtetése
- Felnőttképzés, továbbképzés ösztönzése, támogatása

A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával

A vidéki térségek felzárkóztatásának kulcskérdése a helyben történő boldogulás feltételeinek megteremtése. Veszprém megye vidéki térségeiben cél a mező- és erdőgazdasági adottságok hasznosítása, illetve a tradíciók erősítése, szükség esetén újraélesztése.

- Önfoglalkoztatás támogatása a mezőgazdaságban, családi gazdaságok és a középirtokok élénkítése
- Helyi kézműves termékek és művészeti alkotások létrehozásának és marketingjének támogatása
- Fiatal helyi gazdák segítése, támogatása
- Mezőgazdasági termelés - felvásárlás - feldolgozás kapcsolatrendszer létrehozásának, bővítésének ösztönzése, helyi és térségi rendszerek kialakításának támogatása, különösen a
 - o turizmushoz kapcsolódó termékfejlesztés és értékesítés
 - o helyi oktatási-nevelési vagy szociális intézmények számára alapanyagok, élelmiszerek biztosítása területén.
- Termelői piacok, termelői polcok létrehozása
- Helyi termékekhez kapcsolódó tudatosítás, fogyasztás, ösztönzés, marketing tevékenység
- Termelői és feldolgozó szakmai együttműködések létrejöttének támogatása.

A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében

Veszprém megyében úgy a közép-, mint a felsőfokú képzési infrastruktúra jó színvonalú. A Pannon Egyetem, illetve a 22 középfokú szakképzéssel foglalkozó intézmény megfelelő lehetőséget biztosít a megyében, illetve a nagytérségben élő fiatalok számára. El kell érni, hogy a végzős fiatalok túlnyomó többsége a szakmájában tudjon elhelyezkedni és találjon megélhetést. Emellett kívánalom az is, hogy a fiatalok olyan szakmákat válasszanak, amelyekben el tudnak helyezkedni.

Ehhez szükséges

- a szakiskola, egyetem tehetséges hallgatóinak támogatása azok vállalati partnerei által
- szakmai gyakorlati helyek biztosítása,
- foglalkoztatási jó gyakorlatok összegyűjtése, elemzése, dokumentálása,
- új eredményeket hozó projektek fejlesztése.

Területi szempontok

A prioritástengely a megye teljes területét érinti. A beavatkozási területek specifikálják az egyes célterületekre a releváns feladatokat. A gazdaságfejlesztés elsődlegesen a megye hagyományos gazdasági körzeteiben és foglalkoztatási központjaiban indokolt. Kiemelt fontossággal bír a Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém - Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése, Veszprémben és térségében a kutatási-, innovációs potenciál erősítésére, a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésére, Várpalota és Ajka térségében pedig a foglalkoztatás bővítésére helyezve a hangsúlyt. „Szabad Vállalkozási Zóna kerül kijelölése Devecserben, a térség gazdasági fejlődése elősegítése érdekében. Tapolca és Sümeg körzetében kiemelt szempont a természeti és táji környezet kímélése a foglalkoztatást

ösztönző fejlesztések során, míg Pápa és térségének gazdasága erősen kapcsolódhat a győri járműipari tevékenységekhez.

A foglalkoztatási központok erősítése a mobilitás támogatásával együtt elősegíti, hogy a vidéki térségekben élők számára is elérhetővé váljanak az ipari gazdasági központokban bővülő munkalehetőségek. Területi differenciálás szükséges annak érdekében is, hogy a gazdaságfejlesztés, új területkijelölések ne járjanak a megye ökológiailag értékes területeinek fogyatkozásához, értékcsökkenéséhez. Az önfoglalkoztatás növelése a vidéki térségek felzárkóztatását mozdítja elő.

5.2. Prioritástengely - A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás

Célkitűzés

A megye egyedülállóan gazdag és sokrétű természeti adottságainak a megye fejlődésének szolgálatába állítása a fenntarthatóság szem előtt tartásával. Kiemelkedően fontos a vizek és az ásványkincsek adta potenciálok kihasználása, valamint a természeti és kulturális értékek idegenforgalmi hasznosítása. A turizmus terén cél a vendégkör bővítése, a tartózkodási idők növelése és a turizmusból származó helyben maradó bevételek növekedése.

Indoklás

Veszprém megye kiemelkedően gazdag természeti erőforrásokban, amelyek így a megye és térségei fejlesztésének meghatározó erőforrásai. Ezért a megyei fejlesztési koncepció és az abban foglalt keretek között kidolgozott stratégiai program csak olyan fejlesztési irányokat és beavatkozásokat támogat, amelynek eredménye nem jár a táji-, természeti potenciálok helyreállíthatatlan károsításával, a tájkép harmóniájának sérülésével, a biológiai sokszínűség elszegényedésével. Olyan fejlesztési irányok élveznek preferenciát, amelyek anélkül használják ki ezeket a potenciálokat a mai generáció érdekében, hogy azzal az értékek hosszú távú megőrzését veszélyeztetnék.

Az elmúlt évtizedekben a térségi erőforrások közül sokszor indokolatlanul háttérbe szorultak az ásványi nyersanyagok. Veszprém megye kivételes készletekkel rendelkezik barnaszénből, bauxitból valamint oxidos és karbonátos mangánércből, melyek korábban az ipari termelés meghatározó nyersanyagai voltak.

Veszprém megyében az országos átlaghoz képest a gazdaságon belül nagyobb a súlya turizmusnak (kb. 10%). A megye idegenforgalmában a vonzó tényezők között a gazdag természeti, táji értékek és a kultúrtörténeti, építészeti emlékek, látnivalók egyaránt kiemelkedő szerepet töltenek be. A megye speciális idegenforgalmi adottsága a Balaton-

felvidék és a Balatoni Riviéra, amelyek a megyébe a legtöbb szálláshelyet is igénybe vevő vendéget, köztük jelentős számban külföldieket csábítanak.

Beavatkozási területek

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

A természeti táj gazdagsága, változatossága és harmóniája egyaránt fontos eleme (és feltétele) az itt élők életminőségének, a térséghez, a kiemelkedő karakteres vonásokkal bíró helyekhez való kötődésének, mint a vendégek fogadásának, a turisztikai potenciálnak.

Fontos ezért

- a táji értékek, eltérő tájkaraktert hordozó területek számbavétele, a tájtervezés bővítendő eszközrendszerével a tájak fejlesztése.
- a biológiai sokszínűség megőrzése, a biológiai aktivitásérték növelése
- az ökológiai hálózatok rendszerének fejlesztése, folyamatosságának biztosítása mind úgy térségi-, mind települési léptékben.

A természeti erőforrásokkal való gazdálkodáson belül stratégiai jelentőségű:

A vizek nyújtotta potenciálok kihasználása

- A felszíni víztárolás lehetőségének kihasználásával (*új domb- és hegyvidéki víztározók, szükségeltározók létesítésével*) javítható a térség vízgazdálkodása, növelhető a visszatartott vizek mennyisége és hasznosítása, egyúttal pedig csökkenthetőek a lezúduló felszíni vizek okozta károk.
- A takarékos vízhasználat ösztönzése és támogatása a lakossági, ipari és a mezőgazdasági felhasználásban.
- A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme
- Ásványvíz, mint térségi jellegzetes természeti érték (és fogyasztható egészséges ivóvíz) védelme és kihasználása, az erre épülő vertikum erősítése a Balaton-felvidéken, kiemelten Tapolca térségében.
- Természetes fürdőhelyek és védőterületeik védelme, a térség strandjainak kiváló vízminőségének megőrzése érdekében.
- A Balaton jó vízminőségének megőrzése, annak hosszú távú fenntartása,
- Az egészséges ivóvíz biztosítása és biztonságos szolgáltatása a lakosság és az üdülönépesség részére a megye egész területén,
- A keletkező kommunális szennyvíz ártalmatlanítás javítása.

Az ásványkincsek nyújtotta potenciálok figyelembevétele és kihasználása

- A szén alapú energiatermelés lehetőségének megtartása (*korszerűsödő, az energiatermelés hatékonyságát növelő, illetve a környezetet kevésbé terhelő technológiák alkalmazásával*).
- A szén vegyipari alapanyagként történő hasznosítása, amihez indokolt kihasználni a kiemelkedő vegyészeti kutatási tapasztalattal rendelkező Pannon Egyetem tudásbázisát.

- Ajka, Devecser és Várpalota térségében az alumínium ágazat megőrzése és fejlesztése. Ez szolgálja a jelentős számú - bauxit feldolgozásra, illetve az alumíniumra alapozó - vállalkozás fejlesztetőségét is.
- Szigorú környezeti feltételrendszer kidolgozása és biztosítása mind a szénkészletek hasznosítása, mind a bauxitra épülő alumíniumipari vertikum fejlesztése esetében.

A turisztikai potenciál elemeinek védelme

- A Balaton, vizes élőhelyek és egyéb természeti területek ökológiai és kémiai állapotának megóvása és további javítása, a Balaton part terhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a térség élő és élettelen természeti értékeinek megőrzése.
- A térség további beépítésének megakadályozása, tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, az eróziós és deflációs hatások mérséklése (magaspart és pincevédelem).
- A Balaton-felvidék aktív tájképvédelme, a természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése.
- A kulturális örökség magas szintű védelme, tudatosítása és bemutatása.
- A különleges táji- és kultúrtörténeti értékekkel, egyediséggel bíró kultúrtájak - *azok között is kiemelten a történelmi borvidékek: a Badacsonyi borvidék, a Balatonfüred-Csopaki borvidék, valamint a Balaton-felvidéki borvidék* - táji és kulturális jellegzetességeinek megőrzése

Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései, alkalmazkodás a klímaváltozás hatásaihoz a városokban

A klímaváltozás alapvető okai és következményei nagyrészt a városi térségekben összpontosulnak. A városok mikro- és mezoklimája a globális változás hatásai nélkül is jelentősen eltérnek a kevésbé városiasodottabb térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. Így a várospolitikai klímaváltozásra adott reakciói napjainkban az európai gondolkodás részét képezik. A klímaváltozás hatásaira koncentrált megközelítésmód és az alkalmazkodóképességet célzó intézkedések egyben lehetőséget is teremtenek az alternatív gazdasági növekedésre és a környezettudatosság növelésére.

Az energiaracionalizálást, klímavédelmet szolgáló támogatott beavatkozások:

- Megújuló forrásból származó energia termelése (szél, nap, biomassza), az épületállomány energiafelhasználásának csökkentése, klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.
- A megújuló forrásból származó energia szállítása, raktározása.
- Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.
- A zöld gazdaság céljainak és elveinek követése, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.
- Jobb elérhetőség biztosítása kevesebb közlekedési szükséglettel optimális területhasznosítás révén.

- Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása a klímaváltozáshoz.

Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása

A megye idegenforgalmában a vonzó tényezők között a gazdag természeti, táji értékek és a kultúrtörténeti, építészeti emlékek, látnivalók egyaránt kiemelkedő szerepet töltenek be.

A Balaton, a Balatoni-riviéra és a Balaton-felvidék Veszprém megye legnagyobb jelentőségű turisztikai desztinációja. Emellett a gazdag turisztikai potenciállal, vagy sajátos értékekkel rendelkező települések az idegenforgalom legfőbb hasznélvezői a megyében. Ezek körében kiemelkedő a gazdag történelmi múlttal rendelkező megyeszékhely, emellett megye több kisvárosa egyedi arculatával és speciális turisztikai kínálatával jelenik meg (Tapolca, Sümeg, Zirc, Pápa, Balatonfüred). A Bakony összefüggő erdőségei, a Magas Bakony Tájvédelmi Körzet és a középhegység festői falvai együttesen a megye középső részének összefüggő idegenforgalmi körzetét alkotják. A bakonyi erdők a pihenés mellett az aktív turizmus sajátos lehetőségét (*lovaglás, vadászat, kerékpározás, gyalogos túrázás*) is kínálják.

A szálláshely-szolgáltatásban, vendéglátásban megtermelt GDP-részaránya a megyében magasabb az országosra jellemzőnél. A Balaton közvetlen környezete és a Balaton-felvidék országos jelentőségű üdülőterületek, emellett a Bakony települései veszik ki részüket az országos átlagot meghaladó mértékben a szálláshely biztosításból, vendéglátásból.

A Balaton térség olyan természeti és gazdasági egységet képez, melynek kezelése nem bontható meg. Speciálisan a Balaton térségére külön fejlesztési koncepció és program készül, jelen programmal párhuzamosan (ÁROP-1.2.11/A-2013-2013 azonosítószámú projekt keretében).

A turisztikai potenciál kihasználását szolgáló beavatkozások

A turisztikai beavatkozások fő céljai az alábbiak:

- A térség változatos vonzerőire és erőforrásaira épített új, komplex, fenntartható és versenyképes turisztikai termékek kialakítása, valamint magas színvonalú szolgáltatások nyújtása annak érdekében, hogy a térség újra a gazdasági növekedésünk egyik kiemelt színtere lehessen.
- A szezon meghosszabbítása egész éves kínálati programcsomagok megteremtésével, ennek érdekében térségi turisztikai hálózatok, tematikus utak kialakítása, megerősítése.
- Egységes megyei, a Balaton egészére kiterjedő turisztikai menedzsmenttel összehangolt térségi turisztikai menedzsment létrehozása, működtetése, ennek keretében Veszprém megyei jogú város turisztikai kínálatának integrálása a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet turisztikai kínálatába
- a turisztikai kínálat területileg differenciált tervezésével a vendégforgalom területi szétterítése, a háttérterületek adottságain (borvidék, nemzeti park, hegyek, erdők,

aprófalvak, történelmi emlékek, népi hagyományok gasztronómia stb.) alapuló alternatív turisztikai termékek kínálatának kifejlesztése és „értékesítése” a parttól távolabbi településeken.

A beavatkozások jellemzően az alábbi tevékenységek támogatására terjednek ki:

- a kultúra (*ezen belül kiemelten a helyi kultúra*) szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,
- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását szolgáló fejlesztések támogatása,
- az egyházi, lovas, vadász, horgász, csillagászati és geo-turizmus infrastrukturális feltételeinek javítása, a jelzett gyalogutak (*turistautak*) hálózatának bővítése,
- a gyalogos közlekedés biztonságának és kulturáltságának biztosítása a vidéki települések belterületein (*a járdahálózat fejlesztésével*) a közösségi közlekedési megállóhelyek megközelíthetőségének javítása, a vendégfogadásra alkalmas települési környezet kialakítása.
- a Balaton-felvidék és a Bakony közötti közúti közlekedés feltételeinek javítása,
- a balatoni regionális szerepkörű kerékpárút hálózatra ráhordó térségi kerékpárút hálózat fejlesztése, a kerékpáros turizmust segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,
- a térség átjárhatóságát (*az egyes attrakciók és szolgáltatások elérhetőségét javító*) közlekedéshálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó (*kitérőkkel egysávos*) útkapcsolatok kialakításával, (*a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével*)
- tematikus utak kialakításának ösztönzése illetve szervezésének segítése (pl. Tematikus utak kialakítása - Borút hálózat létrehozása, Várak, kastélyok, templom- és kolostorromok Veszprém megyében és „egyházi” út kialakítása), háttér-infrastruktúra fejlesztése, információs pontok és közös programok szervezése.

A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése

Veszprém megye felszínének tagoltsága, az erdők jelentős kiterjedése miatt - *a Kisalföld kivételével* - országos összehasonlításban kevésbé alkalmas mezőgazdasági termelésre. A Kisalföld országos összehasonlításban kiváló és jó termőhelyi adottságú területein cél a racionális földhasználat kialakítása, a hatékony és eredményes szántóföldi gazdálkodás feltételeinek megteremtése. A kedvező termőhelyi adottságú területen kiemelt jelentőségű az üzemi gazdálkodásra kevésbé alkalmas birtokméretek esetén a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása, a felvásárló, feldolgozó hálózat kiépítése a termék-utak racionalizálása ennek a térségi szintű önellátás érdekében fontos gazdálkodási formának (*egyúttal a termőföldi potenciál hatékony kihasználásának*) bővítése érdekében.

Ezt a célkitűzést szolgálják:

A jó termőhelyi adottságú területeken:

- a parlagterületek csökkentése,
- a termőhelyi viszonyoknak megfelelő tájgazdálkodás támogatása,
- a takarmánytermesztésre alapuló állattenyésztés és a feldolgozóipar (húsipar, tejipar) fejlesztése,
- az energianövények termesztésének elkerülése az élelmiszertermelés elsődlegességének fenntartása érdekében
- mezővédő erdősávok létesítése.

A megye közepes termőhelyi adottságú térségeiben:

- a termőhelyi adottságoknak megfelelő gazdálkodás kialakítása és támogatása
- a munkaintenzív kertészeti ágazatok támogatása
- a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása a termékek mind nagyobb részének helyben történő értékesítésével és feldolgozásával.

A megye mezőgazdasági művelésre legkevésbé alkalmas - jellemzően dombvidéki - területein:

- a rét- és legelőgazdálkodás támogatása,
- az erdőterületek bővítése *(elsősorban a megyei területrendezési terv erdősítésre alkalmas területi lehatárolása figyelembevételével)*
- a kisüzemi és ház körüli állattartás támogatása, a termékek helyi és térségi piacra jutásának biztosításával, a felvásárlás megszervezésével,
- az erózió elleni védelem.

Mindhárom célterületen támogatandó a belterületi lakótelkeken való saját célra, vagy kistermelői piacra szánt egészséges élelmiszerek termesztése *(és azok piacra juttatása)*.

A települési termőterületeken *(kertek, zártkertek, gyümölcsösök)* a trágyázás, műtrágyázás, valamint a kémiai növényvédelem környezetkímélő módjának alkalmazása *(nem pazarló vegyszerhasználattal)*, ezáltal a vizek tápanyag- és szervesanyag terhelésének csökkentése a cél.

Területi szempontok

A prioritástengely tartalma a megye teljes területét magába foglalja. A beavatkozási területek specifikálják az egyes célterületekre a releváns intézkedéseket. A természeti és a táji értékek védelme és fejlesztése kiemelten fontos a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén, illetve a természetvédelmi oltalom alatt álló területek által érintett térségekben *(két tájvédelmi körzet, természetvédelmi területek, ex-lege védett területek, Natura2000 területek)*, de a táj meghatározó erőforrás jellege miatt fontos a „nem védett” tájaink értékeinek és karakterének, és a földtani értékek megőrzése szempontjából is. Kiemelt emellett a a Balaton parti sáv, a Balaton-felvidék Veszprém város és a Bakony térsége összehangolt turisztikai tervezése,

illetve a fejlesztések összehangolása, az összehangolást biztosító szervezeti rendszerek erősítése.

5.3. Prioritástengely - A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Célkitűzések

A cél a közlekedési szolgáltatások minőségének, és megbízhatóságának javítása, ezen keresztül a gazdaság versenyképességének növelése, illetve az itt élők életminőségének javítása.

Indoklás

A megye kiegyensúlyozott területi fejlődését hátráltatják a közlekedési hálózat hiányosságai, melyek elsősorban az észak-dél irányú kapcsolatok terén, illetve a főútvonalaktól távol eső periférikus térségek nehézkes elérhetőségében mutatkoznak meg, továbbá esetenként a város és térsége kapcsolatrendszerében. A megye mellékúthálózatának kiépítettsége és állapota nem kielégítő, fejlesztésével a megyén belüli elérési idők optimalizálása, korszerű gazdaságszervezési követelményekhez való igazodása érhető el. Hiányosak a megyében a belső kerékpárút hálózati elemek, a meglévő kerékpárutak minősége zömében nem megfelelő, a kapcsolódó infrastruktúra szinte teljesen kiépítetlen. A mellékúthálózat jelentős része ugyan alkalmas kerékpárforgalom strukturált levezetésére, de ezek helyét és kiegészítő feltételeit meg kell teremteni. Az egyre erősödő tranzitforgalom ellehetetleníti egyes települések belső forgalmát, megsokszorozva a balesetveszélyt, a települési környezeti ártalmakat. A települési közúthálózati elemek kiépítettsége nem teljes, a kiépített szakaszok burkolatának minősége, szélessége, teherbírása több helyen nem megfelelő.

A megye közösségi közlekedési lefedettsége csaknem 100 %-os, amit legnagyobb részben a közúti közösségi közlekedés biztosít. Az autóbussz közlekedés szervezettsége, szolgáltatások színvonala nem kielégítő. A közösségi közlekedési formákon belül és között az átszállási lehetőségek lokálisan és időben sem felelnek meg az elvárásoknak, a kapcsolódó infrastruktúra, a pályaudvarok műszaki színvonala, elhelyezkedése nem megfelelő. A közösségi közlekedési formák igénybevételének egyszerűbb és átjárhatóbb formában való működése érdekében szükséges a közösségi közlekedési szervezetek kialakítása, a közúti és vasúti közlekedés menetrendjeinek összehangolására, a közösségi közlekedésben részt vevő járművek optimális és költséghatékony használatának megteremtésére, a járműpark frissítése, felújítása, környezetbarát autóbusszok beszerzése.

A megye ipari és gazdasági fejlesztése szempontjából nagy jelentőségű a meglévő vasúti hálózat. Az áruszállítások környezetbarát, költséghatékony megoldását jelentheti a vasúti szállítási lehetőségek jobb kihasználása. A meglévő, fejlesztendő és az új iparterületek esetében ezt iparvágányok kiépítésével lehet elősegíteni.

A megyét érintően több olyan beavatkozás tervezett, mely az országos főúthálózatot, illetve a vasúti törzshálózatot érinti. Ezek a következők:

Közúthálózati fejlesztések:

- 8-as főút 2x2 sávossal kiépítése Ajka - Szemenye között
- 8-as főút Veszprémi környéki 2x2 sávossal kiépítése a hiányzó szakaszokon
- 8-as főút Várpalota déli elkerülő szakasz 2x2 sávossal kiépítése
- 82-es számú főút átkötésének megépítése a 8-as számú főútra
- 83-as főút 11,5 t megerősítése Pápa - Győr (M1) között 2x1 sávossal kiépítéssel
- 710 számú főút 2x1 sávossal kiépítése az M7 - 7 számú főút között

Vasúthálózati fejlesztések:

- Székesfehérvár - Veszprém közötti vasúti pálya korszerűsítés, a szűk keresztmetszetek feloldása
- Székesfehérvár - Boba vasútvonal korszerűsítés EU paraméterekkel

A megyei fejlesztéseknek a fenti elemekhez kapcsolódva kell kiépülni.

Beavatkozási területek

A program, figyelembe véve a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseit is, az alábbi területeken irányoz elő beavatkozásokat:

Az elérhetőség javítása

- A megye térségei városai elérhetősége, versenyképességük javítása, népességmegtartó és népességvonzó képességük növelése érdekében kiemelt stratégiai cél a hiányzó kapcsolatok pótlása
- valamint a hiányzó, illetve gyenge kapacitású É-D-i közlekedési kapcsolatok kiépítése, illetve kapacitások növelése
- a megyei területrendezési tervben rögzített közúti és vasúti hálózatfejlesztések ütemezett megvalósítása
- a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása

Térségi mobilitás biztosítása

- kerékpárút hálózat kialakítása és a meglévő kerékpárút hálózat további fejlesztése, a balesetmentes közlekedés feltételeinek megteremtése
- utazási igényeknek megfelelő és színvonalú, igényvezérelt közösségi közlekedés biztosítása, települések közötti munkahelyi buszok, iskolabuszok indítása
- intermodalitás javítása: vasúti, közúti és egyéni közlekedési módok közötti módváltások megkönnyítése, szükség szerint közlekedési hálózatok átszervezése, integrált közlekedési csomópontok létrehozása.

Környezetbarát közlekedési eszközök használata

- a pozitív externáliákat létrehozó tevékenységek (gyaloglás, kerékpározás, közösségi közlekedés) támogatása
- a kerékpártárolók kialakítása
- bérbringa rendszerek fejlesztése, kiépítése
- elektromos buszok, elektromos autók beszerzése, használata
- korszerű kedvező károsanyag kibocsátású, illetve zéró emissziós áruszállító járművek használata
- a településeken "zöld zónák" létrehozása

Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése

- Időszerű változás lenne a közösségi közlekedés szereplőinek, a több kistérséget összefogó összehangolása egy modulárisan felépülő, fenntartható rendszer keretében.
- Közlekedésszervezési megoldások, a városi közlekedés hatékonyságának javítása érdekében (pl. közösségi közlekedés járműparkjának menedzsmentje, elektronikus jegyrendszer kiépítése).

Forgalombiztonság növelése

- Kistérségek települései közötti kerékpárút hálózat fejlesztése
- A településeken belül közlekedő lakosok biztonságának növelése érdekében szükséges forgalomtechnikai megoldások (pl. jelzőlámpák elhelyezése, gyalogátkelőhelyek létesítése, forgalomlassító szigetek elhelyezése, stb.)

Területi szempontok

A prioritási tengely a megye egész területére koncentrál, de minden esetben az érintett települések helyi adottságaihoz kell igazítani és egymással térségileg integráltan kell megvalósítani.

5.4. Prioritástengely - A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.

Célkitűzések

Veszprém megye települései nyújtsanak egészséges és harmónikus környezetet az itt élők és az itt pihenők számára. A megye városai és várostérségei legyenek képesek az új kihívásokhoz alkalmazkodni összehangolt, integrált fejlesztések eredményeképpen. A helyi

társadalmak fejlesztése járuljon hozzá a közösségek érdekeinek érvényesítéséhez, az esélyegyenlőség biztosításához.

A megye társadalma egészsége és megújuló képessége növelése érdekében cél

- a népességszám csökkenésének megállítása (*nagyobb távlatban a népesség növelése*),
- a gyermekek születésének ösztönzése,
- a lakosság egészségi állapotának javítása a várható élettartam növelése,
- a megye települései népességmegtartó és a népességvonzó erejének növelése,
- a megyében élők versenyképes tudásának megőrzése és folyamatos bővítése a változó követelmény mindenkorai figyelembevételével
- a megye környezeti állapotának javítása.

Indoklás

A területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetértékelésben feltárt kedvezőtlen tendenciák mérséklése többirányú, összehangolt beavatkozást igényel.

A megye népességvonzó képessége erősítése érdekében ki kell használni a Balaton térsége jelentette vonzerőt (*egyaránt beleértve a vállalkozásfejlesztés nagyobb lehetőségeit és az alkonygazdaságban rejlő potenciált*), a Balaton, illetve a Balaton-felvidék sajátos adottságait valamint a megye várostérségi településeinek vonzó lakókörnyezeti feltételeit.

Alapvető fontosságú Veszprém megyében - *az országos stratégiai célkitűzésekhez kapcsolódva* - a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban és értékekben való gyarapodásának elősegítése a képzettség emelésével, a képességek bővítésének, az innovációra való nyitottság növelésének támogatásával.

A kitűzött stratégiai célok elérése érdekében lényeges a családok és a közösségek megerősítése, a közösségi és egyéni felelősségvállalás erősítése, az értékátadás kereteinek biztosítása, a fiatalok és a képzettséget szerettek térségben tartása.

Kiemelt fontosságú a népesség egészségi állapotának javítása az egészség megőrzése és a gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése..

Fontos stratégiai cél a társadalmi biztonság, kiemelten közbiztonság, szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, illetve a munkahelyek biztonságának erősítése.

Veszprém megye fejlődésének - *versenyképessége javításának* - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a képességek folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás-fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

A megye lakossága számára a települések és azok környezete adja a lakás, az élet, a munka a rekreáció kereteit. A települések műszaki infrastrukturális adottságai, felszereltsége, komfortja, színvonala, illetve a települések által nyújtott szolgáltatások minősége alapvetően befolyásolja az itt élők, illetve az itt pihenők életminőségét, elégedettségét, környezetükkel való elégedettségét. Ezért a települések - egymással is összehangolt -értékkörző fejlesztése kiemelt - életminőséget szolgáló - megyei stratégiai célkitűzés. Ezért Veszprém megyében minden vonatkozásban törekedni kell a fenntartható városi és várostérségi fejlődés biztosítására.

Beavatkozási területek

A városok demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése

A városok demográfiai problémáinak kezelésére integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egyes társadalmi csoportok további elszigetelődésének megakadályozása érdekében figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű - különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó - társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének fejlesztésére is. A városoknak fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is.

E célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják

- Helyi munkaerőpiaci programok megvalósítása az elöregedésből és elvándorlásból fakadó munkaerő kiesés elkerülése érdekében.
- Korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületeket kialakítására való törekvés a városfejlesztési tevékenységek során
- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, stb.).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.
- Gyermejkölési és családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető módon

Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése

A célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés fokozása.
- A város szétterülésének megakadályozása, a beépített területek összenövésének megakadályozása, a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése, a városi és zöldmezős beruházások háttérbe szorítása
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése
- Kulturális örökség komplex védelme és hasznosításának elősegítése

- Szabadterületek, és zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése- a helyi adottságoknak megfelelően a városkörnyéki területeken egységes, rendszerszerűen kezelt rekreációs, ökológiai, tájésztétikai jellemzőkkel.
- Közbiztonságot erősítő elemek a várostérségek térszerkezetének alakításában.
- A városban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása (pl. a nyitva tartás szervezése, parkolási lehetőségek, a közösségi, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele)
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek létesítése, fejlesztése

A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközis stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése

Az óvoda, a bölcsőde fejlesztésének, illetve a családi napközi kialakításának célja a kisgyermekes fiatalok helyben tartása, a település népességmegtartó képessége érdekében.

E célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják:

- Az épületek fizikai állapotának javítása.
- A helyszínek óvodai, bölcsődei feltételeinek kialakítására, szolgáltatások fejlesztése.
- Egészséges óvodai, bölcsődei környezet megteremtése (egészséges ivóvíz, megfelelő szanitáció és higiéné, egészséges beltéri levegő).
- Családi napközi helyszínek komplex fejlesztése.

A megye környezetminőségének javítása

A célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják:

- Az egykori, de mára felhagyott ipari, honvédelmi terület igénybevételekből származó tájsebek rehabilitálása
- A levegőminőség megőrzése
- A zajcsökkentést, az érintett népesség arányának csökkentését eredményező fejlesztések támogatása
- Környezeti és környezet-egészségügyi területi információs rendszer kiépítése

A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása

Földrajzi- (térségi) és szakterületi ellátás-fejlesztési programok kidolgozása és társadalmi együttműködéssel történő megvalósítása a területi és szakmai hozzáférési aránytalanságok csökkentésére, a hatékonyság és minőség javítására. Cél, hogy a programok a megye minden térségében kiterjedjenek az összes népegészségügyi szempontból jelentős szakterületre, különös tekintettel az egészségmegőrzésre és a betegségmegelőzésre, valamint érintsék a következő szakterületeket: az alapellátás, a foglalkozás-egészségügyi ellátás, a sürgősségi ellátás és rehabilitáció, valamint a kardiovaszkuláris, pulmonológiai, onkológiai, pszichiátriai és gyermek-egészségügyi ellátás.

- Az egészségügyi ellátórendszer további fejlődésének elősegítése, a strukturális átalakítása pozitív eredményeinek stabilizálása, a kialakuló betegút-szervezést támogató intézményrendszer erősítése,
- Az alapellátás és a járóbeteg-ellátás összehangolt fejlesztése (*a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósítására*) a térségi és települési sajátosságok figyelembevételével,
- a betegutak folyamatos figyelemmel kísérése (monitoringja) hatékonyságának értékelése, szükség szerinti változtatások bevezetése,
- Az egészségügyi és szociális ellátórendszer intézményei elérhetőségének - javítása, megközelítésük könnyítése
- A megye határain túlnyúló - országos és nagytérségi szerepű - egészségügyi szolgáltatások megőrzése és fejlesztése kiemelten Balatonfüreden és Tapolcán.
- Az egészségügyi intézményi rendszer átalakítása során kialakult gyógyturisztikai intézmények fejlesztése, speciális szolgáltatásaik bővítése.

A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása

A K+F+I szektor erősítése

- A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása a Pannon Egyetem, az MTA BLKI és a Badacsonyi Szőlészeti-Borászati Kutatóintézet bázisán, az eredmények felhasználásával a magasabb szellemi hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése elsősorban Veszprémben és a Székesfehérvár - Veszprém - Ajka tengely mentén valamint Balatonfüred és Pápa térségében. Cél az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése.
- Az informatikai oktatás fejlesztés a Pannon Egyetem bázisán,

A közoktatás fejlesztése

- A nyelvoktatás fejlesztése egyrészt a turizmus szolgálatában, másrészt a jelentős német nemzetiség identitástudatának megőrzésének érdekében,
- A helyi kultúra és a helyi hagyományok beépítése a közoktatásba részben a turizmus fejlesztése, részben pedig a térségi és települési népességmegtartó képességet is erősítő valamint a fenntartható fejlődést elősegítő helyi identitástudat növelése érdekében.

A szakképzés és felnőttképzés

- Veszprém megye gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés mind a szakképzés, mind a felnőttképzés vonatkozásában elsősorban Veszprémben, Ajkán, Pápán, Balatonfüreden és Várpalotán.
- A gyakorlati tudás átadására alkalmas műhelyek, gyakorlóléhelyek fejlesztése
- A térségi gazdaság szereplőinek erőteljesebb bevonása a gyakorlati tudás elsajátításába

- A távoktatás lehetőségeinek bővítése a felnőttképzésben
- A felnőttképzés egyéb területeinek fejlesztése - a nem-formális pedagógia módszertanára épülő képzések, az önművelésre, az önképzésre, a közös tanulási-tanítási folyamatokra épülő, a közösségi művelődés intézményrendszere által életre hívott és támogatott informális képzések szakkörök, illetve a népfőiskolai tevékenység támogatása.

Felsőoktatás

- Veszprém megye, illetve a Közép-Dunántúli térség gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés a Pannon Egyetem bázisán
- A Pannon Egyetem versenyképességét és a nemzetköziesedés folyamatát javító oktatási és kutatási kapcsolatok fejlesztése és az oktatási programokban való együttműködés a hazai és nemzetközi felsőoktatási intézményekkel és kutatóintézetekkel.
- Speciális készségek és tudások oktatása (pl. vállalkozóvá válás, szaknyelvi kompetenciák, egyéni tudásmenedzsment, kultúraközi kommunikációs készségek, kollaborációs készségek és módszerek, problémamegoldó képességeik, általános és kurrens IKT ismeretek stb.) az Egyetemen

A szociálpolitika hatékonyságának javítása

- A felnőtteket és a gyerekes családokat szükségleteik szerint erősítő, - települési szinten egy egységes struktúrát alkotó - szociálpolitikai szolgáltatások rendszerének létrehozása a megye településeiben (illetve együtt élő település csoportjaiban)
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastruktúra fejlesztése.
- A fogyatékos személyek, megváltozott munkaképességűek társadalmi és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.
- Civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térség és települések szociálpolitikai szolgáltató rendszerébe.

A kultúra fejlesztése

- A gazdag helyi-, térségi- és nemzeti tudat, önbecsülés és összetartozás erősítése a közösségi művelődés eszközeivel.
- A kulturális örökség megőrzése, mint gazdasági, mint társadalmi erőforrás fenntartható megőrzése, értékeinek kibontakoztatása, hozzáférésük javítása.
- A turizmusba bekapcsolódni képes épített örökségi helyszínek bővítése és érték-kibontakoztató helyreállítása
- A kulturális örökségvédelem beépítése a megye várostérségei fejlesztési terveibe.
- A kulturális szolgáltatásokhoz és a közművelődés lehetőségeihez való hozzáférés támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében a kulturális szolgáltatások fejlesztése, a kulturális javakhoz és értékekhez való hozzáférés javítása.
- Jelentős helyi értéket képviselő felhagyott katonai és ipari létesítmények (pl. Hajmáskér laktanya főépülete, Hajag-tető BARS-állomás, Tótvázsony és Szentkirályszabadja objektumai) környezetének helyreállítása, hasznosításra való alkalmassá tétele.

A sport fejlesztése

- Rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein
- A sport szerepének növelése az egészségmegőrzésben
- A sportbeli hagyományok támogatása
- Az iskolai testnevelés feltételeinek biztosítása, diáksport versenyek rendezése,
- A sportlétesítmények korszerűsítése és közösségi szabadidős használatra történő megnyitása,
- Nemzetközi versenyek támogatása a megye sikeres sportágaiban.

Területi szempontok

A prioritási tengely Veszprém megye egész területére koncentrál. A megye egészségügyi és oktatási központjai szerepe hangsúlyos. A területi hátrányokból származó társadalmi hátrányok csökkentése kiemelten a megye Vas és Zala megyei határ menti településeiben valamint a belső periféria településeiben fontos.

6. Partnerségi program

A partnerség célja a megyei program által érintett szereplők illetve megvalósítók bevonása a tervezés illetve a végrehajtás folyamatába. A Partnerségi program keretében bevonásra kerülnek a **települési önkormányzatok, társadalmi szervezetek, gazdasági szervezetek, és a megye lakossága**. Az említett szereplők bevonása átgondoltan történik az egyes tervezési fázisokhoz igazítva annak időbeni ütemezését illetve a módját. A partnerségi terv célja a konszenzusos megoldások megtalálása, végső soron pedig a hatékonyság és az eredményesség.

A Partnerségi program sarkalatos kérdése a részvételi tervezés megvalósítása. A Veszprém Megyei Önkormányzat elkötelezett abban a tekintetben, hogy a 2012-ben a megyei területfejlesztési koncepció megalkotása során megkezdett széleskörű párbeszéd és oda-visszacsatolásokat a rendszerbe beépítő egyeztetési és a megyei szereplőkkel közös koncepcióalkotási folyamat az akkor megkezdett munka folytatásának tekinthető területfejlesztési programozás időszakában is hasonlóan eredményesen folytatódjon. A 2012-ben megkezdett és kétségtől sikeres gyakorlatot folytatva a Partnerségi program a területfejlesztési programozás során is a statisztikai kistérségek központi településén megrendezett fórumokat tekinti a részvételi tervezés legfőbb színterének.

A megyei önkormányzat a programozás előkészítéseként 2013 őszén kidolgozta a megyei gazdaságfejlesztési részprogramot, amely a területfejlesztési programba beépülve a megye számára biztosított központi források elosztásához határozza meg a kereteket. A Partnerségi

program keretében a gazdaságfejlesztési részprogram társadalmi megvitatása a kistérségenként megtartott fórumokon párbeszéd keretében zajlott 2013 decemberében.

A partnerség fontos részét képezi a 2014. január 8. és 21. között megrendezésre került **kistérségi egyeztető fórumok** megtartása, amely kettős célt szolgált. Egyrészt a meghívott települési önkormányzati vezetők, gazdasági társaságok vezetői, civil szervezetek vezetői véleményezhették a megye honlapjára január elején felkerült területfejlesztési program első változatát, másrészt a résztvevők amellet, hogy első kézből kaptak tájékoztatást a megyei önkormányzat szakembereitől és megbízott tervezőitől a megyei tervezés céljairól, feladatairól és körülményeiről, párbeszéd keretében javaslatokat tettek és ismertették az általuk képviselt szervezet projektötleteit, fejlesztési elképzeléseit is.

A Partnerségi program részeként a megyei önkormányzat a településektől a 2013 őszén bekért projektötletek pontosítását kérte 2014 januárjában, a kistérségi fórumokat követően. Erre a célra egységes projektadatlapok készítése történt meg, amelyek lehetővé tették a heterogén tematikájú települési projektötletek közel egységes szempontok szerinti összegyűjtését. A Partnerségi programban foglaltaknak megfelelően a projektjavaslatok összegzésre kerülnek, a programkészítő tervezők rendszerezik azok tartalmát.

A járási részprogramok elkészítése a **járásszékhely települések vezetőinek** részvételével, bevonásukkal, közreműködésükkel és véleményezésükkel történt. Az egyeztetéseket követően az elkészült járási részprogram tervezetek valamennyi járás települési vezetői számára bemutatásra kerülnek további egyeztetés céljából.

A Partnerségi program keretében a Veszprém megyei önkormányzat az **üzleti és a civil szereplők** tervezésbe történő bevonását is fontos feladatának tekinti. Cél a megyében érdekelt üzleti szereplők, továbbá a civil szféra elkövetkező programozási időszakra tervezett fejlesztési szándékainak megismerése. Ennek érdekében a megyei önkormányzattal egyeztetett módon a **Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara** végzett projektgyűjtést a vállalkozói szektor körében. A projektgyűjtés módszertana eltért a megyei önkormányzat által alkalmazottól, így a projektgyűjtés eredménye közvetlenül nem volt felhasználható, viszont arra alkalmas volt, hogy az üzleti szereplők fejlesztési szándékairól egy átfogó kép álljon rendelkezésre. A tervezés későbbi fázisában a releváns projektgazdák közvetlen megkeresése lehetséges a beérkezett javaslatok figyelembe vételével.

A **civil szféra** képviselőivel és az **egyházakkal** is kiépítésre került a partnerség. Az egyházak képviselői is éltek a megyei önkormányzat felkérése alapján azzal a lehetőséggel, hogy projektjavaslataikat megküldjék. A civil szereplők - egyesületek, civil szervezetek, Leaders-csoportok - fejlesztési szándékainak megismerését szintén fontosnak tartotta a megyei önkormányzat. A civil szervezetek részére szervezett rendezvényeken a megyei főépítész részt vesz, tájékoztatást ad a megyei tervezés aktuális állásáról.

A Partnerség fontos része a **Veszprém Megyei Területfejlesztési Kollégium** munkája. Ez a szakmai tömörülés a megyei területfejlesztési koncepció időszakában került felállításra. A

Megyei Önkormányzat a részvételen alapuló tervezés szempontjaira tekintettel a programozás időszakában is támaszkodik ennek a grémiumnak a közreműködésére. A Kollégium olyan szakmai szereplőket tömörít, mint a Megyei Önkormányzat, illetve a Megyei Kormányhivatal, Veszprém Város Önkormányzata, a Pannon Egyetem, a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, a Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács. A Kollégium egyfajta monitoring és kontroller szerepet lát el az elkészülő tervanyagok kollégiumi üléseken történő megvitatása és véleményezése útján. A programozás időszakában 2014 február 10-én tárgyalta meg a stratégiai programot a Területfejlesztési Kollégium, majd május 15-i ülésén a stratégia ismételten megtárgyalásra került, mielőtt annak tervezése lezárulna.

A Partnerségi program fontosabb lépései, a tervezés során figyelembe vett határidők és döntési pontok:

- A megyében érdekelt szereplők tájékoztatása a 2014-2020 közötti időszakra történő felkészületről, a megyei területfejlesztési program kidolgozásának megkezdéséről: 2013 december
- Megyei gazdaságfejlesztési részprogram egyeztetése kistérségi fórumokon történő megvitattással, írásos véleményeztetéssel: 2013. december
- Kistérségi fórumok megtartása mind a 10 kistérségben a központi településen a települési javaslatok megismerése és tájékoztatás céljából: 2014. január
- Települési projektjavaslatok begyűjtése, feldolgozása: 2014. január-február
- Területfejlesztési Kollégiumi ülés: 2014. február 10.
- Egyeztetés a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal Veszprém megyei felelőseivel 2014. február 12.
- Egyeztetés a projektgenerálás témakörében a KDRFÜ munkatársaival 2014. február 20-án.
- Tájékoztató fórum Veszprémben a Megyeházán valamennyi megyei polgármester meghívásával a területfejlesztési program egyeztetési változatának ismertetése, konzultációs, véleményezési lehetőség: 2014. február 21.
- Partnerségi egyeztetés Veszprém Megyei Jogú Várossal: 2014. február 26.
- Beérkezett projektjavaslatok összesítését követően kistérségenkénti konzultációk a szűkítés megalapozása és a kulcsprojektek körének meghatározása érdekében, valamint a kistérségi részprogramok céljai, prioritásai közös kimunkálása érdekében: 2014 február 27.: Ajka, Devecser, március 4.: Zirc, március 5.: Pápa.
- A megyei területfejlesztési program 3.0 verziójának leszállítása 2014. március 13.
- Egyeztetés a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal Veszprém megyei felelőseivel 2014. április 22.
- Megyei Közgyűlés döntött a megyei gazdaságfejlesztési részprogram elfogadásáról 2014. április 17.
- Előzetes járási fejlesztési részprogramok 1.0 változatának leszállítása 2014. április 28.
- Megyei civil szervezetek számára tájékoztató fórum a megyei területfejlesztési tervezési folyamatról a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal részvételével. 2014. május
- Területfejlesztési Kollégiumi ülés: 2014. május 15.

- Tervezői egyeztetés valamennyi járásszékhely településsel a járási részprogramok tartalmát érintően 2014. május 16-23 között.
- A megyei területfejlesztési program (stratégiai program 4.0, operatív program 1.0 verziójának) leszállítása a széleskörű társadalmi egyeztetés keretében a TEIR-be történő feltöltés céljából 2014. május 20.
- Tájékoztató és egyeztető fórum megtartása három járásközpontban a járási részprogramok véleményezése tárgyában (mind a 10 járásközpont és az érintett települések részvételével): 2014. május 23-án Veszprémben, május 29-én délelőtt Pápán illetve délután Tapolcán.
- Veszprém megye területfejlesztési programja megküldése miniszteri állásfoglalás megkérésére 2014. június.
- Tervezési folyamat lezárása, járási részprogramok III. fázisának elfogadása: 2014. szeptember 30.

(A 2014. júniusától szeptember 30-ig terjedő időszak lépéseit, döntési pontjait és határidőzését meghatározni az NTH későbbiekben megjelenő iránymutatásai folyamatos figyelembe vételével lehetséges.)

7. Végrehajtásban közreműködő szervezetek közti együttműködés és munkamegosztás

Az alábbi fejezet továbbfejlesztése - az NTH megyei koordinátoraival egyeztetve - a vonatkozó, de ma még nem ismert jogszabályok ismertté válását és rendelkezésre állását követően lehetséges.

A Megyei Területfejlesztési Stratégia a korábban elkészült Konceptióra támaszkodó, megalapozott, az Európai Unió elvárásainak megfelelően kellően széles társadalmi bázison, partnerségen alapuló, racionális és elérhető célok megvalósítását tartalmazza. Veszprém megye területfejlesztési stratégiájának megvalósítása és az operatív program elemeinek megvalósítása sokszereplős, összetett együttműködésen alapuló partnerségen keresztül történik. A célok megvalósítása a megyében lévő városok, illetve térségei lakosságának egésze és a gazdasági élet résztvevőinek teljes spektruma számára egy pozitív, sokrétű fejlődési potenciált magába foglaló jövőképet kell, hogy mutasson. A következőkben azonosítjuk azokat a kulcsfontosságú szereplőket, akik a gazdasági program ily módon történő megvalósításában szerepet vállalhatnak:

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- települési önkormányzatok, közülük kiemelt szereppel bírnak a várostérségek központi települései,
- kistérségi területfejlesztési társulások keretében együttműködő önkormányzatok,
- Veszprém megye lakosai,

- civil szervezetek, társadalmi szervezetek,
- cégek, vállalkozások, melyek Veszprém megyei székhellyel illetve telephellyel rendelkeznek
- javasolt Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával való egyeztetés és kölcsönös partnerségi viszony.

A végrehajtásban közreműködő szereplők együttműködése több szinten valósul meg. A tíz Veszprém megyei járás központi településén tartott fórumok - hasonlóan a területfejlesztési koncepció készítése időszakában megtartott egyeztetésekhez - a kölcsönös tájékoztatást szolgálják. Valamint ezeken a fórumokon kezdődik meg a kistérségi fejlesztési részprogramok alapjainak kimunkálása. A várostérségi egyeztetések a megyei program elfogadását követően évente megrendezésre kerülnek, a végrehajtásban érintett és érdekelt helyi önkormányzati, civil és gazdasági szereplők bevonásával.

Az együttműködés platformjai:

- járásközpontokban szervezett fórumok,
- szakmai szervezetek fórumai,
- civil szervezetek fórumai,
- Területfejlesztési Kollégium,
- partnerségi fórumok.

Fenti fórumok, kooperációk konkrét lépéseit és folyamatát, helyszíneit, már megvalósult valamint tervezett időpontjait, résztvevőinek körét a **Partnerségi Program** tartalmazza (ld. a *Partnerségi program* c. fejezetben).

A partnerségi tervben bemutatott széles résztvevői kör a program végrehajtásában is szerephez jut. A megyei területfejlesztési kollégium a végrehajtás monitoringjának eredményeit értékeli. A járások a projektcsomagok megvalósulását nyomonkövetik és értékelik. *Azonban ma még meglehetősen kialakulatlan a program végrehajtás országos szintű kereteinek szabályozása, így a végrehajtásban közreműködő szervezetek köre és együttműködésük pontos keretei ma még nem határozható meg ennél nagyobb pontossággal.*

8. A stratégia végrehajtásának szereplői és feladataik, a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

Az alábbi fejezet továbbfejlesztése - az NTH megyei koordinátoraival egyeztetve - a vonatkozó, de ma még nem ismert jogszabályok ismertetésére és rendelkezésre állását követően lehetséges.

A megvalósítás intézményrendszerének, valamint a megvalósítást és a program megvalósítás monitoringozását meghatározó folyamatok - jelenleg ismert - jogszabályi keretei:

- 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
- 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2013. évi CCXVI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról
- 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozat A 2014-2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról
- Az ágazati operatív programokról május 14-én megszületett Kormánydöntés.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a területfejlesztés tervezése kétszintűvé vált (megyei és országos), a megyei szintű tervek és megvalósítás pedig a megyei önkormányzatok felelősségi körébe került. A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. A területfejlesztéssel és területrendezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény alapján pedig **a megye (megyei önkormányzat) vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.**

A **Veszprém Megyei Önkormányzat** a 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési dokumentációk elkészítésével megkezdte felkészülését az új Uniós tervezési időszakra. Ezzel párhuzamosan Veszprém Megyei Jogú Város is készíti a 2014-2020-as időszakra felkészülés jegyében új városfejlesztési dokumentumait. A készülő megyei dokumentumok azonban nem csak a következő EU-s fejlesztési időszakig szólnak, hanem hosszútávon jelenítik meg azt a jövőképet, mellyel meghatározhatóak a fő fejlesztési irányok, azonosítható a megye gazdasági környezetben betöltött szerepe, lokalizálhatóak a kitörési lehetőségek, illetve az esetleges visszahúzó erők, és bemutatásra kerül, hogy a jó stratégiát követve hová juthat el Veszprém megye. Az Önkormányzat feladata annak biztosítása, hogy ez a tervezési folyamat minden esetben a Veszprém megyei polgárok érdekét tartsa szem előtt. A létrejött területfejlesztési dokumentumot Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése hivatott jóváhagyni, s ezt követően az abban foglaltak végrehajtását elősegíteni és felügyelni, valamint szükség esetén, illetve a jogszabályokban rögzített rendszerességgel felülvizsgálni és aktualizálni.

A megyei önkormányzatok mellett mind a tervezés időszakában (megyei koncepció és programozás), mind a végrehajtás során további **együttműködő települési önkormányzatok, társadalmi szervezetek, társulások, intézmények, vállalkozások, az oktatás, egészségügy, lakossági ellátás, turisztika területén dolgozó szervezetek partnerségi bevonása** szükséges a sikeres és hatékony megvalósításhoz.

A 2013. évi CCXVI. tv. értelmében a regionális fejlesztési ügynökség közreműködő szervezeti feladatokat lát el a területi operatív programok végrehajtásában és ellenőrzésében, valamint a megyei önkormányzat vidékfejlesztési feladatkörében a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban a közreműködői szervezeti feladatokat a regionális fejlesztési ügynökség látja el. Veszprém megye területfejlesztési programja végrehajtásában a **Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség** mint a TOP leendő közreműködő szervezet fog részt venni.

A partnerség megalapozására Veszprém megyében 2012. május 31-én megalakult a Veszprém **Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium**. A Kollégium feladata a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatai ellátásának elősegítése, a területfejlesztés szereplői együttműködésének megteremtése. A Kollégium állandó tagja a **Megyei Önkormányzat**, illetve a **Megyei Kormányhivatal**, **Veszprém Város Önkormányzata**, a **Pannon Egyetem**, a **Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség**, a **Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**, valamint a **Balaton Fejlesztési Tanács**.

A **helyi média** bevonása biztosítja a megfelelő információáramlást, a társadalmasítás eszköze lehet. A **megyei lakosság**, az itt működő **vállalkozások** közvetlen bevonásához is meg kell találni a megfelelő fórumokat. A Stratégiában megfogalmazott célok elérésének egyik legnagyobb gátja a lakosság ellenállása lehet, vagy éppen ellenkezőleg a katalizátorává válhat az elfogadó és aktívan együttműködő hozzáállásával. A legtöbb esetben a döntéshozók illetve a lakosság közötti kommunikáció minősége dönti el, hogy melyik véglet felé tolódik el a morál az adott kérdés tekintetében.

A hatékony programozás és megvalósítás elengedhetetlen feltétele emellett a megyei területfejlesztést befolyásoló **országos szintű tervezéshez és a végrehajtási intézményrendszerhez való illeszkedés** (Országos Területfejlesztési Konceptió, Terület- és Településfejlesztési OP, ágazati operatív programok).

9. Monitoring és értékelési terv

A megyei program tartalmának megvalósulásának nyomon követése szükséges. Időről-időre meg kell vizsgálni az előrehaladás fokát az indikátorok teljesülésének mérése segítségével. Az értékelési folyamat monitoring és értékelési terv alapján történik.

A monitoring a megyei területfejlesztési program elemeinek, intézkedéseinek, projektjeinek pénzügyi és fizikai megvalósításának nyomon követésére terjed ki. A monitoring vizsgálat eredménye mutatja meg, hogy az adott programelemek, projektek az előre eltervezett módon kerül-e végrehajtásra, valamint hogy biztosított-e a koncepcionális és stratégiai célok elérése.

Monitoring feleljen meg az alábbi jellemzőknek:

- hatékony eszköz a program megvalósulását ellenőrző Veszprém Megyei Önkormányzat kezében
- folyamatos legyen, nem egyszeri tevékenység
- konkrét, jól meghatározott célja a megyei stratégia és operatív programelemek megvalósulásának nyomonkövetése
- valósuljon meg folyamatos adat, információ gyűjtés a megvalósításra vonatkozóan, történjen meg folyamatos összevetés a kitűzött célokkal,
- feladata, hogy hívja fel a figyelmet a céloktól való esetleges eltérésekre, ezáltal lehetővé téve a megyei önkormányzat - illetve a végrehajtásba vele partnerségben bevont további szereplők - számára, hogy szükség esetén beavatkozzon.

Már jelen - tervezési - szakaszban ki kell alakítani a monitoringrendszert, megszervezni az indikátorok elemzéséhez tényadatokat szolgáltató információ rendszer elemeit és a rendszeres információgyűjtés módját.

A megvalósulás folyamatának ellenőrzésére éves jelentések készítése történik.

A megvalósulás monitoringja indikátorok meghatározásával történik. A prioritástengelyeket, intézkedéseket illetve beavatkozásokat összefoglaló táblázat, továbbá a prioritástengelyek kifejtése tartalmazza a program egyes elemei megvalósulását mérő indikátorok

A monitoring és értékelési terv szakmai tartalmának kialakításában az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól,
- a Kormány 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról,
- 1115/2013. (III.8.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről,
- 1731/2013 (X.11.) Korm. határozat a 2014-2020-as európai uniós programok lebonyolításának alapelveiről,
- a 218/2009. (X. 6.) Korm. Rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól,
- Veszprém megye területfejlesztési programja - Stratégiai program
- az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Közös Stratégiai Kerethez tartozó Európai Regionális Fejlesztési Alapra, Európai Szociális Alapra, Kohéziós Alapra, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről,

- az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és „a növekedést és munkahelyteremtést szolgáló beruházás” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- The Programming Period 2014-2020 – Guidance Document on Monitoring and Evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund – Concepts and Recommendations.

A monitoring és értékelési terv kialakítása során figyelembe vételre kerültek az alábbi rendeletek is:

- 11299/2013/EU rendelet
- 1300/2013/EU rendelet
- 1301/2013/EU rendelet
- 1302/2013/EU rendelet
- 1303/2013/EU rendelet
- 1304/2013/EU rendelet
- 1305/2013/EU rendelet

A Program indikátorai és az indikatív finanszírozási háttér bemutatása

Prioritástengelyek	Beavatkozások	Tervezett beavatkozások indikátorai	Célérték	Finanszírozás indikatív forrása
1. A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben	Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése a munkahelyteremtés érdekében	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő vállalkozások száma - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál - A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás) - Az újrakepelt vagy felújított közutak teljes hossza 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, GINOP
	Megyei kis- és közepes méretű vállalkozások foglalkoztatás-bővítése és innovációs teljesítményének javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatásban részesülő vállalkozások száma - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál - A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás) 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, TOP6, GINOP
	A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> - A programokba bevont személyek száma 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP6
	A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával	<ul style="list-style-type: none"> - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál - A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás) - Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is - A munkahelyi képzéseken résztvevők száma 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, TOP6, VP
	A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a	<ul style="list-style-type: none"> - Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is - A munkahelyi képzésekben résztvevők száma 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, EFOP

	térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében			
2. A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás	A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP2, KEHOP
	Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései, alkalmazkodás a klímaváltozás hatásaihoz a városokban	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza - A középületek éves elsődleges energia-fogyasztásának csökkenése - További kapacitás megújuló energia előállítására - Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP2, TOP3, KEHOP
	Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál - A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás) - A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, TOP2, GINOP Hazai finanszírozás
	A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál - A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, KEHOP, VP
3. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési	Az elérhetőség javítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1, TOP3, IKOP
	Térségi mobilitás biztosítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	<i>TOP5.0 ismeretében</i>	TOP1

infrastruktúra fejlesztése			<i>később kerül meghatározásra</i>	
	Környezetbarát közlekedési eszközök használata	<ul style="list-style-type: none"> - Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma - Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP3
	Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése		<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP3
	Forgalombiztonság növelése	<ul style="list-style-type: none"> - Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP3 Hazai finanszírozás
4. A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.	A városok demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése	<ul style="list-style-type: none"> - Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság - Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek - Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma - Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek - Helyreállított lakóegységek városi területeken - A programokba bevont személyek száma - Támogatott civil szervezetek száma 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP2, TOP4, TOP6
	Városok ellátó szerepének növelése a várostérségek központi funkcióinak erősítése	<ul style="list-style-type: none"> - Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek - Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP2, TOP5
	A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása - Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi) 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP1
	A megye környezetminőségének javítása	<ul style="list-style-type: none"> - Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek 	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP2, KEHOP, Hazai finanszírozás
	A lakosság egészségének megőrzése,	<ul style="list-style-type: none"> - Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő 	<i>TOP5.0 ismeretében</i>	TOP4, EFOP

	egészségi állapotának javítása	lakosság - A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma - Akadálymentesített épületek száma	<i>később kerül meghatározásra</i>	Hazai finanszírozás
	A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is - A munkahelyi képzésekben résztvevők száma	<i>TOP5.0 ismeretében később kerül meghatározásra</i>	TOP5, TOP6, EFOP

10. A TOP-ban megvalósítani javasolt kulcsprojektek

10.1. Megyei gazdaságfejlesztési részprogram

Megyei gazdaságfejlesztési projektcsomagok a megyei közgyűlés 22/2014 MÖK határozatával elfogadott Veszprém megyei **gazdaságfejlesztési részprogramban** meghatározottak szerint:

1. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás és infrastruktúra fejlesztése a munkahelyteremtés érdekében (Ipari Parkok, ipari területek, barnamezős területek, Innovációt segítő inkubátorházak, Tudományos parkok fejlesztése, bővítése illetve KKV támogatása)
2. Együttműködésekre épülő, a tematikus utakhoz kapcsolódó szolgáltató fejlesztés a turisztikai vonzerőket és szolgáltatásokat érintő, összehangolt turisztikai fejlesztések érdekében
3. Helyi termékek előállításának és piacteremtésének ösztönzése - kézműipar, termelői piacok, termelői polcok elterjesztése illetve a Vállalkozások online megjelenésének támogatása, piacfejlesztés ösztönzése
4. A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
5. A gazdasági környezet elérhetőségét szolgáló kisléptékű közlekedésfejlesztés

10.2. Járási projektcsomagok

A járásonkénti projektcsomagok összeállítása a projektgyűjtés eredményei, a járásszékhely önkormányzatokkal folytatott tervezői egyeztetések, a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal iránymutatásai és elvárásai alapján jelenleg is folyamatban van.

TERVEZÉST KÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK

Tervezést kísérő eljárások keretében elkészült Veszprém megye 2014-2020 közötti időszakra szóló területfejlesztési programja **Területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálata**, valamint **Környezeti értékelése**.

I. Területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálat

Veszprém megye 2013. decemberében elfogadott területfejlesztési koncepciója meghatározta a megye fejlesztésének hosszú távú stratégiai célkitűzéseit. A koncepció részét képező hatásvizsgálat tartalmazta mindezen célok hatásainak összefoglalóját.

A koncepciót követő területfejlesztési program stratégiai célkitűzései és prioritástengelyei szorosan kapcsolódnak ennek a közelmúltban jóváhagyott koncepciónak a célrendszeréhez és prioritásaihoz, minden tématerületen meghatározva a hosszú távú célok között a középtávon is releváns elemeket. A megyei területfejlesztési program hatásvizsgálata ezért nem ismétli meg a koncepcionális célok teljesülése estén várható hatások rögzítését, hanem a középtávra meghatározott prioritástengelyek mentén tervezett (javasolt) beavatkozások hatásaira koncentrálnak.

Általánosan megállapítható, hogy a program célok teljesülése és az előre jelezhető hatások erőssége attól függ majd, hogy az adott program keretében a prioritástengelyekhez tartozó beavatkozások mentén megvalósuló projektelemek milyen mértékben lesznek hatással a reálfolyamatokra, megvalósulásuk kellő hatékonysággal járul-e hozzá a célértékek eléréséhez, megközelítéséhez. Ezért kiemelkedő jelentősége lesz annak, hogy a továbbtervezés, a program véglegesítése során hogy történik meg a támogatandó projektelemek kiválasztása, az, hogy a célirányok és célértékek megközelítését legerőteljesebben és leghatékonyabban szolgáló projektelemek valósulnak-e meg.

A megyei területfejlesztési program prioritásai, javasolt beavatkozásai	A javasolt beavatkozások társadalmi hatásai	A javasolt beavatkozások gazdasági hatásai	A javasolt beavatkozások környezeti hatásai
1. A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben			
<p>Célkitűzések:</p> <p>1.1. Munkahelyteremtés, foglalkoztatás bővítés</p> <ul style="list-style-type: none"> • az ipari-, gazdasági térségekben • a vidéki térségekben <p>1.2. Helyi potenciálokra épülő termelés, feldolgozás és értékesítés</p>	<p>A fejlesztési dokumentumokat megalapozó helyzetértékelés bizonyította, hogy az alacsony foglalkoztatási szint a térség fejlődésének, az életminőség javításának egyik legfontosabb akadálya.</p> <p>Ezért kiemelkedő társadalmi jelentőségű minden olyan beavatkozás és projekt, amely akár a városi térségekben, a foglalkoztató központokban, akár a vidéki térségekben a helyi potenciálok jobb kihasználása révén teremt új munkahelyet, bővíti a foglalkoztatás lehetőségeit.</p>	<p>A foglalkoztatás bővítése a térségi és a helyi gazdaság erősítésének is meghatározó eleme, amelynek pozitív gazdasági hatásai vitathatatlanok.</p> <p>A program keretében azok a foglalkoztatást bővítésével együtt járó projekteket támogatja, amelyek a helyi erőforrásokra alapoznak, amelyek összhangban vannak a helyi munkaerő kínálatával, és amelyek hosszú távon is fenntarthatóak.</p>	<p>A munkahelyteremtés, a foglalkoztatás bővítése környezeti hatásai akkor a legpozitívabbak, ha az elsősorban a helyben élők, vagy a mikrotérségben élők számára nyújt új lehetőséget, nem generál jelentős mobilitást és nem jár a közvetlen környezet (a lakóhelyi életminőség) romlásával.</p> <p>A negatív hatások kiküszöbölhetők, ha az engedélyezés szakaszában betartásra kerülnek a környezeti követelmények.</p>
<p><i>„A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben” prioritástengely mentén javasolt beavatkozások várható hatásai</i></p>			
<p>Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése a munkahelyteremtés érdekében</p>	<p>A beavatkozások és fejlesztések elsősorban az érintett városokban, foglalkoztató központokban növeli a települések helyi adóbevételét, ezzel bővíti a helyi társadalom érdekeit szolgáló fejlesztések forrásait.</p>	<p>Ipari Parkok fejlesztése, az Inkubátorházak, Innovációs és Szolgáltató Központok létrehozása és a kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások fejlesztése a gazdaságfejlesztés fontos eleme, amely a koncentrált fejlesztések révén jobban biztosítja azok hatékonyságát. A tervezett beavatkozásokhoz</p>	<p>A koncentrált beavatkozások és fejlesztések relatív kisebb helyigényűek és többnyire alacsonyabb (és ellenőrzöttebb) terhelést jelentenek környezetük számára.</p> <p>Az ipari parkokban tervezett fejlesztéseket célszerű a környezetre való terhelésük</p>

		kapcsolódó projektek térségi hatásúak és jelentőségük	szempontjai figyelembevételével területileg elválasztani a lehetséges kedvezőtlen hatások minimalizálása érdekében.
Megyei kis- és közepes méretű vállalkozások foglalkoztatásbővítése és innovációs teljesítményének javítása	A kis- és közepes méretű vállalkozások megerősödése a foglalkoztatás szintjének növeléséhez járul hozzá.	A beavatkozások a KKV szektor jövedelemtermelő-képességének javítását segíti elő. A járműipari beszállítói hálózatok kiépülése a megye autóiipari klaszterekben való részesedéséhez járul hozzá.	Az ipari vállalkozások fejlesztése jelenthet környezetterhelést, de ezek területi elhelyezése és a működés szabályainak előírása a várható negatív környezeti hatásokat minimalizálhatja.
A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	A beavatkozások a munkaerőpiac nyitását, a pályakezdekők munkába állásának megkönnyítését és kölcsönös érdekeltségi viszonyokat eredményeznek, alapvető és jelentős pozitív társadalmi hatásokkal.	A jól képzett munkaerő és az üzleti szereplők igényeihez igazodó képzések mérhető gazdasági hasznot eredményeznek.	Közvetlen környezeti hatások nem értelmezhetők. A gazdaság várható élénkülésének - közvetett - környezeti hatásaival lehet számolni.
A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával	Ezek a beavatkozások és fejlesztések pozitív társadalmi hatásúak, mert hozzájárulnak a térségek népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítéséhez. A térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználását segítő valamennyi elem - <i>a helyben való megélhetés lehetőségei gazdagításával</i> - kiemelkedő társadalmi jelentőséggel bír.	Az alternatív foglalkoztatási formák keretében támogatott projektek hozzájárulnak a helyi gazdaság erősítéséhez, az érintett népesség megélhetése javításához. A helyi termékek előállítását, feldolgozását, piacra juttatását, - a helyi lakosság ellátásában való részarány növelését - elősegítő programok, beavatkozások és projektek kiemelkedő jelentőségük a helyi potenciálok kihasználása, a helyi gazdaságok megerősítése, a népesség megtartása és életminősége javítása szempontjából.	A beavatkozásnak negatív környezeti hatása nincs, a fejlesztések hozzájárulhatnak az utazási igények csökkentéséhez. A javasolt beavatkozásokhoz kapcsolódó projektek pozitív hatásúak a környezettel való fenntartható összhang megteremtése, illetve visszaállítása szempontjából.
A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében	A megfelelő, versenyképes képzések erősítik a lakó és a munkahelyhez kötődést, hozzájárulnak a térség népességmegtartó és népességvonzó képessége növeléséhez.	A program stabilizálja a munkaerőt, segít a legjobbak helyben tartásához, a humán erőforrások erősítéséhez.	A programhoz kapcsolódó projekteknek nincs hatása a környezetre.

2. A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás			
<p>Célkitűzés:</p> <p>A területi potenciálok kiaknázása a megye és térségei fejlesztési forrásai bővítése, a gazdaság erősítése, a foglalkoztatás bővítése, a megélhetés lehetőségeinek javítása érdekében</p>	<p>Az alapvetően gazdasági célkitűzés megközelítése teremt újabb lehetőségeket, munkahelyeket a megye térségeiben, településein, ami végeredményben hozzájárul a megélhetés lehetőségei javításához, ami pedig elősegíti a népesség megtartását, távlatban alapul szolgál a népességnek a térségi potenciálokkal összhangban lévő bővítéséhez.</p>	<p>A célkitűzés megvalósulása - <i>illetve a megvalósulás elősegítése a következő 7 éves fejlesztési időszakban</i> - hozzájárul a megye és térségei gazdasága erősítéséhez</p> <p>A tervezett projektek megvalósításával fejlődhetnek a megyei területfejlesztési koncepcióban prioritást kapott ágazatok (<i>térségileg differenciáltan</i>).</p>	<p>A területi potenciálok kihasználása - <i>amennyiben azok hosszú távra szólóan fenntartható módon történnek</i> - alapvetően összhangban tudnak lenni a környezeti követelményekkel és nem járnak a környezet újabb veszélyeztetésével, a környezeti elemek minősége romlásával.</p>
<i>„A területi potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás” prioritástengely mentén javasolt beavatkozások várható hatásai</i>			
<p>A természeti erőforrásokkal (ásványvagyonnal, ásvány és termálvízzel, karsztvízzel) való fenntartható gazdálkodás</p>	<p>A természeti erőforrások kihasználása indirekt módon - a gazdasági potenciál növelésén keresztül -, az abból következő hasznok (<i>a foglalkoztatás bővítésén, az önkormányzati bevételek növekedésén, személyi és családi jövedelmek növekedésén</i>) keresztül egyértelműen pozitív hatású a térségi és a helyi társadalmakra. (<i>Negatív hatás nem azonosítható</i>)</p>	<p>Veszprém megye gazdasági potenciálja bővítése során fontos erőforrást jelentenek az ásványvagyonban az ásvány és termálvízben. illetve a karsztvízben lévő - <i>ma még nem kellően kihasznált lehetőségek</i> -. A bauxitipar, a szénvagyon sokoldalú - <i>a környezetre kisebb terhelést jelentő</i> - hasznosítása bővíti a gazdaság lehetőségeit egyértelműen pozitív hatású.</p>	<p>A természeti erőforrások fokozott kihasználása csak a környezeti fenntarthatóság érdekeinek érvényesítése mellett nem jár kedvezőtlen hatásokkal. Ezért a prioritástengely mentén azok a beavatkozások és projektek támogatottak a program keretei között, amelyek nem járnak a lakó-, illetve az üdülőkörnyezet minőségének határértékeket meghaladó terhelésével.</p>
<p>Az üdülési és a turisztikai potenciál fenntartható kihasználása</p>	<p>Az üdülési és a turisztikai potenciál kihasználása kiemelt térségi érdek, mivel ez az egyik legjelentősebb potenciált jelenti nemcsak a Balaton térségében, hanem az egész megye területén. A potenciál jobb kihasználása a foglalkoztatás bővülését, gazdasági teljesítmény növekedését eredményezi, ezzel társadalmi vonatkozásban egyértelműen pozitív hatású. A</p>	<p>Gazdasági hatását tekintve az üdülési és a turisztikai erőforrások jobb kihasználása mindaddig egyértelműen pozitív hatású, amíg a program keretében megvalósuló projektek egymást erősítik, a minőségi szolgáltatások bővítését szolgálják és szem előtt tartják a kereslet kínálat egyensúlyát. A túlfejlesztés, illetve a kihasználhatatlan új kapacitások</p>	<p>Az üdülési és a turisztikai potenciál erőteljesebb kihasználásának erőteljes környezeti korlátai vannak. Csak a térségi és helyi szinten értékelt hosszú távú fenntarthatósági követelményeknek megfelelő projektek hatása minősíthető környezeti szempontból elfogadhatónak és</p>

	túlfejlesztés, a fenntartható rendszert meghaladó fejlesztések, a párhuzamos fejlesztések viszont úgy gazdasági szempontból, mint gazdasági vonatkozásban veszélyt jelentenek és kedvezőtlenül hatnak vissza az üdülési-, turisztikai potenciál kihasználására.	létrehozása gazdasági veszteséget jelent, ezért kedvezőtlen hatású.	támogatandónak.
Beavatkozások és projektek a városok energiafüggősége csökkentéséért és a klímavédelemért	A térségi és a helyi erőforrásokra támaszkodó, az energiatakarékossági elemeket megáiban foglaló fejlesztések hosszú és középtávú társadalmi haszna egyaránt kedvező, mert csökkenti a lakosság terheit.	A kapcsolódó projektek hozzájárulnak az energia költségek csökkenéséhez, amely a termelési költségek csökkenését, egyúttal a versenyképesség növelését eredményezhetik.	A javasolt fejlesztések és projektek a klímavédelmet is szolgáló kibocsajtás csökkenéssel illetve a környezeti terhelés mérséklésével kedvező hatásúak.
Fenntartható energiagazdálkodás az energiatakarékosság illetve a helyi alternatív energiaforrások hasznosítása előtérbe állításával	A fenntartható energiagazdálkodás, az energiatakarékosság, valamint az alternatív energiaforrások hasznosítása hosszú távon is társadalmi haszonnal járó fejlesztési irányt, ezért a program hatása érdekében mindazokat a projekteket befogadja és támogatja, amelyek kapcsolódnak e társadalmi célkitűzéshez.	Gazdaság szempontból a termelési-, a fenntartási és az üzemeltetési költségek csökkentése, a hatékonyság növelése azok a legfontosabb tényezők, amelyek által a fenntartható energiagazdálkodás hasznai érvényesülnek, ami miatt ez a fejlesztési irány és az ehhez kapcsolódó projektek kedvező hatásúak.	Térségi szinten és környezeti szempontból egyértelműen kedvező hatásúak a fenntartható energiagazdálkodást szolgáló beavatkozások és projektek, helyi szinten azonban jelenthet környezeti kockázatot (esetlegesen a közvetlen lakó és üdülőterületi környezetre kedvezőtlen hatást) egyes technológiák alkalmazása.
A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása	Az agroökopotenciál jobb kihasználásának a gazdasági hasznon keresztül van kiemelkedő jelentősége a térség társadalmára, a térség és a települések eltartó képessége alakulására.	Az agroökopotenciál jobb kihasználása egyaránt kedvező gazdasági hatású <i>(úgy a mezőgazdasági tájhasználatban a rét-, legelő-, erdőgazdálkodásban illetve a vadgazdálkodásban a potenciálok jobb kihasználásából adódó gazdasági hasznoknak köszönhetően)</i> mint a szőlő és a borvertikum fejlődésében lévő lehetőségek gazdasági haszna szempontjából.	Az agroökopotenciál kihasználásának nincs negatív hatása mindaddig, amíg a kihasználás figyelembe veszi a terhelhetőség és a fenntarthatóság követelményeit. Ezért a program keretében csak olyan beavatkozások és projektek támogatottak, ahol e követelmény betartása bizonyított.

<p>3. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése</p>			
<p>Átfogó cél: Környezetbarát közlekedési rendszerek bevezetésével a fenntartható közösségi mobilitás elősegítése, olyan térségi kapcsolatrendszer kialakítása, amely a megközelíthetőség és a belső elérhetőség javításával szolgálja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veszprém megye területi kohéziójának növelését, a munkaerőpiaci-központok megközelíthetőségét, • az utazási körülmények javítását, <p>a közösségi közlekedés fejlesztésével</p> <ul style="list-style-type: none"> • elősegíti az élhetőbb vidéki települési környezet megteremtését, • a lakossági eredetű környezeti terhelés csökkentését • a tömegközlekedési rendszerek költséghatékonyságának javítását • előtérbe helyezi a „SMART CITY” koncepcióhoz illeszkedő "SMART" közlekedésfejlesztéseket. 			
<p><i>A „mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése” prioritástengely mentén javasolt beavatkozások várható hatásai</i></p>			
<p>A munkába járáshoz szükséges hivatásforgalmú kerékpárút-hálózat és kerékpárforgalmi létesítmények, a kerékpáros közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése</p>	<p>A tervezett és támogatott projektek elősegítik a munkába járás feltételeinek javítását. Miközben javítják a mobilitás helyi feltételeit, költséghatékonyak, időtakarékosak, ezzel hozzájárulnak a közérzet javításához, amely társadalmi szempontból kedvező hatást eredményez.</p>	<p>A munkába járás feltételeinek javítása gazdasági előnyt jelent úgy az érintett munkáltatók, mint a munkavállalók számára.</p>	<p>A támogatott fejlesztések és projektek környezetbarát megoldások, csökkentik a közlekedéssel összefüggő környezeti terhelést, ezért környezeti vonatkozásban is pozitív hatásúak.</p>
<p>Közlekedési csomópontokban őrzött kerékpár-tárolók, P+R parkolók, kerékpár-kölcsönzők, létesítése; az az intermodalitás lehetőségének növelése, autóbusz pályaudvarok, vasútállomások fejlesztése</p>	<p>Az intermodalitás feltételeinek javítása társadalmi hatásaiban kedvező, mert biztonságosabbá és kényelmesebbé teszi a közlekedést, csökkenti a közlekedésre fordított időt.</p>	<p>Az intermodalitás feltételeinek javítása a kedvező társadalmi hatásain keresztül közvetve gazdasági előnyt jelent az érintettek számára.</p>	<p>A támogatott fejlesztések és projektek környezetbarát megoldások, csökkentik a közlekedéssel összefüggő környezeti terhelést, ezért környezeti vonatkozásban is pozitív hatásúak.</p>
<p>A nem kötött pályás elővárosi és városi közlekedés fejlesztése (pl. gyalogos, kerékpáros közlekedés, közúti közlekedés), korszerű, környezetbarát járműpark fejlesztése</p>	<p>Mivel a megye és térségei közlekedésében meghatározó súlyú és jelentőségű a nem kötött pályás elővárosi és városi közlekedés fejlesztése, illetve az ehhez kapcsolódó projektek társadalmi haszna és hatása kiemelkedően pozitív.</p>	<p>A nem kötött pályás elővárosi és városi közlekedésfejlesztés fejlesztése elősegíti a munkába járást, elősegíti a munkahelyek elérhetőségét, hozzájárul a foglalkoztatottság növeléséhez ezért gazdasági szempontból is pozitív hatású</p>	<p>A támogatott fejlesztésekhez tartozó projektek - kiemelten a járműpark korszerűsítése - környezeti szempontból kedvező hatású. A közúti közlekedés arányának növekedése a program beavatkozásai következtében nem olyan volumenű, amely a</p>

			környezetminőség kialakult állapotát számottevően befolyásolná.
A balesetveszélyes gócpontok átalakítása	A balesetveszélyes gócpontok átalakítása, az érintettek számára nyújtott biztonsággal kedvező társadalmi hatású.	A balesetveszély csökkentése a társadalmi kedvező hatásokon keresztül gazdasági szempontból is kedvező.	A javasolt és támogatott fejlesztéseknek és a kapcsolódó projekteknek nincs azonosítható kedvezőtlen környezeti hatásuk.
Térinformatikai alapú kerékpárút és önkormányzati infrastruktúra nyilvántartási rendszerek, adatbázisok kialakítása, kifejlesztése megyei illetve kistérségi szinten.	A térinformatikai alapú önkormányzati infrastruktúra nyilvántartási rendszerek segítik a lakosság és az utazók tájékoztatását, valamint lehetőséget teremtenek a tervezett, előre ütemezett üzemeltetői rendszer kialakítására.	A támogatott fejlesztésnek és a kapcsolódó projektek gazdasági jelentősége és haszna a kiszámíthatóság növekedésén az üzemeltetési források előre jelzhetőségén keresztül érvényesül..	Az üzemeltetési feltételek javítása kedvezőbb infrastruktúra állapotokat eredményez, melyek jelentős hatással vannak a környezeti hatásokra (zaj, rezgés, levegőszennyezés).
A közösségi közlekedés költség hatékony működését elősegítő, az utazási körülményeket javító igényvezérelt közlekedési rendszerek bevezetése.	Időben és térben kiszámíthatóvá teszik a közlekedést, vonzóbbá teszik a közösségi közlekedés szolgáltatásainak igénybevételét, valamint támogatják a költség - hatékony üzemeltetést.	A közösségi közlekedést használók arányának növekedésén, illetve a közlekedésre fordítandó idő racionalizálhatóságán, csökkenésén keresztül érvényesül	A kedvező környezeti hatás a közösségi közlekedést használók arányának növekedésén keresztül érvényesül.
Önkormányzati utak fejlesztése, a szilárd burkolattal ellátott úthálózati lefedettség növelése	A helyi úthálózat minősége a lakó és üdülőhelyi életminőség egyik feltétele, melynek javítása kedvező a helyi társadalmak lakóhellyel kapcsolatos elégedettsége szempontjából.	A helyi utak minőségjavítása az érintett ingatlanok értékének növekedésén, illetve az utakat használó gépjárműpark minőségének megőrzésén keresztül kedvező gazdasági hatású.	A helyi utak minőségjavítása a porterhelés és a zajszint csökkentésén, valamint a csapadékvíz elvezetés jobb megoldásán keresztül kedvező környezeti hatású. A kapcsolódó projektek megvalósulása hozzájárul a településkép és a rendezett települési környezet kialakításához.
A gépjárművel nem rendelkezők esélyegyenlőségének biztosítása	A gépjárművel nem rendelkezők esélyegyenlőségének biztosítása a közlekedésben pozitív társadalmi hatású, amely életminőséget javító tényező kiemelten a gyerekesek, az idősek, illetve a fogyatékkal élők szempontjából.	A kapcsolódó támogatott projektek hozzájárulnak a munkahelyek szélesebb rétegek számára való elérhetésének javításához, ezzel kedvező gazdasági hatású.	A javasolt és támogatott fejlesztéseknek és a kapcsolódó projekteknek nincs azonosítható kedvezőtlen környezeti hatásuk.

<p>Intelligens közlekedési rendszerek használatának elősegítése: a közösségi közlekedés járműparkjának menedzsmentjének és az elektronikus jegyrendszer kiépítése</p>	<p>Az intelligens közlekedési rendszerek használata segíti a lakosság és az utazók tájékoztatását, időben és térben kiszámíthatóvá teszi a közlekedést, vonzóbbá teszi a közösségi közlekedés szolgáltatásainak igénybevételét.</p>	<p>A támogatott fejlesztések és a kapcsolódó projektek kedvező gazdasági hatása a közlekedésre fordítandó idő racionalizálhatóságán, csökkenésén, illetve a közösségi közlekedés vonzerejének növekedésén keresztül érvényesül.</p>	<p>Az intelligens közlekedési rendszerek a közlekedés racionalizálása lehetőségével közvetetten kedvező környezeti hatású.</p>
<p>4. A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.</p>			
<p>A program célkitűzései:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Veszprém megye társadalma egészsége és megújuló képessége növelése, o A népességszám csökkenésének lassítása, megállítása <i>(nagyobb távlatban a népesség növelése)</i>, o A humán erőforrások fejlesztése o Az életkörülmények javítása, a környezettudatos, egészséges életmód elterjesztésével, feltételei biztosításával o A helyi és a térségi identitás erősítése, közösségfejlesztés 	<p>A területfejlesztési program társadalmi célkitűzéseihez kapcsolódó beavatkozások és projektek társadalmi hatásai széleskörűen pozitívak, olyanok, amelyek egyaránt hozzájárulnak a népességcsökkenés lassításához, az itt élők életminősége „jól léte” javításához és megteremtik a népesség bővítése feltételeit.</p>	<p>A „jól lét” és az itt élők, itt üdülők, illetve itt dolgozók elégedettsége gazdasági vonatkozásban is kiemelkedő érték és erőforrás, amely elősegíti az élők munkája újratermelését és megfelelő közeget biztosít a megújulásnak, az innovációnak.</p>	<p>A közösségfejlesztést eredményező beavatkozások hozzájárulnak a környezet iránti igényesség erősítéséhez, közvetve a környezetminőség javulásához. Ennek következtében a környezeti hatás is pozitívnak ítéltető.</p>
<p><i>„A lakosság életminőségének javítása, „jól léte” biztosítása, a helyi társadalmak közösségfejlesztése” prioritástengely mentén javasolt beavatkozások várható hatásai</i></p>			
<p>Városok ellátó szerepének növelése a környező települések tekintetében</p>	<p>A városok ellátó szerepének növelését javító fejlesztések és az azokhoz kapcsolódó projektek pozitív hatásúak a szolgáltatások körének és e szolgáltatások minőségének javítása vonatkozásában.</p> <p>Az ellátás racionalizálásával együtt járó koncentráció kedvezőtlen hatású azon települési körben, ahol szolgáltatások szűnnek meg. E településekben a szolgáltatások</p>	<p>Az ellátás racionalizálásával együtt járó koncentráció gazdaságilag kedvező lehet az ösztársadalmi költségek csökkenése szempontjából.</p>	<p>Környezeti vonatkozásban a szolgáltatások koncentrációjából adódó többlet utazásokból adódó többlet környezeti terhelés jelent kedvezőtlen hatást.</p>

	elérhetőségét javító (közlekedésfejlesztési és informatikai) fejlesztések támogatottak a negatív hatások csökkentése érdekében.		
A városok demográfiai problémáinak kezelése, a leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése	A javasolt helyi szintű beavatkozások és fejlesztések - <i>családbarát minősítésüknek köszönhetően</i> - a szolgáltatások bővítésével egyrészt segítik a gyermekvállalást, könnyítik a gyermeknevelés feltételeit, másrészt hozzájárulnak az időskorúak életminősége javításához. Mindkét hatás kiemelkedő társadalmi fontossággal bír a népesség helyben tartása, megőrzése (<i>később bővítése</i>) szempontjából, ezért társadalmi vonatkozásban pozitív hatású. A javasolt beavatkozások és a kapcsolódó projektek társadalmi hatásai pozitívak, mert eredményükként csökken a leromlott városrészek kiterjedése, javulnak az ott élők életkörülményei, csökkennek az életkörülményekben meglévő különbségek, javul a lakosság elégedettsége, e településrészek társadalmi prezstise.	A javasolt és támogatott fejlesztések és projektek új - <i>esetenként alternatív</i> - foglalkoztatási lehetőségekkel bővítik a helyi gazdaságot, segít a munkaerő megtartásában. A javasolt revitalizációhoz és rehabilitációhoz kapcsolódó projektek megvalósulásával felértékelődnek az érintett városrészek ingatlanjai, helyben tarthatók a városrész fizetőképes lakói, gazdasági-, fenntartási és üzemeltetési szempontból rentábilissá válhatnak e településrészek lakásai, ingatlanjai.	A javasolt és támogatott fejlesztéseknek és a kapcsolódó projekteknek nincs azonosítható kedvezőtlen környezeti hatásuk. A helyben foglalkoztatás bővítésével indirekt kismértékben csökkenti az utazási igényt, ami környezeti szempontból kedvező hatású. A kapcsolódó támogatott projektek eredményeként javul a környezet rendezettsége és minősége, csökkennek a kedvezőtlen hatások, környezeti és társadalmi konfliktusok.
A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása	Az egészségi állapot megőrzését, javítását szolgáló beavatkozások és az e célkitűzéshez kapcsolódó projektek kiemelkedő jelentőségűek és pozitív hatásúak a térségek és a települések társadalmi fenntartásához és bővítéséhez.	Tekintettel arra, hogy az egészség, illetve az egészséges munkaerő elsődleges gazdasági tényező és erőforrás, az egészség megőrzését és helyreállítását segítő programok és projektek gazdasági szempontból is értékelhető pozitív hatásúak.	A környezet és az egészség szoros viszonyrendszere miatt az egészséges életmódra való ösztönzés, illetve annak tárgyi feltételei és eszközrendszere biztosítása - <i>a támogatott projektek keretében</i> - környezeti szempontból is pozitív hatású tényező.
Az oktatás, a képzés és a továbbképzés fejlesztése minden szinten (<i>közoktatásban, képzésben és továbbképzésben</i>)	Az oktatás, a képzés és a továbbképzés átfogó fejlesztése a	Az oktatás, a képzés és a továbbképzés alapvető	A kapcsolódó projekteknek semmilyen negatív hatása nincs, a

<i>valamint a felsőoktatásban)</i>	gazdaság munkaerő szükséglete, illetve a képzett munkaerő kínálata közötti összhang kiemelkedő jelentőségű az itt élők megélhetése és elégedettsége szempontjából. Az erre irányuló fejlesztések a kapcsolódó projektekkel együtt kedvező társadalmi hatásúak, csökkentik a népesség elvándorlását, növelik a megye népesség vonzó képességét.	gazdaságfejlesztő tényező, amely elősegíti a megye és térségei további fejlődését, biztosítja a térségi és a helyi gazdaság változó elvárásaihoz igazodó munkaerő szükségletét. A képzettség és a tudás gazdasági erőforrás, amelynek bővítése egyértelműen és hosszú távra kihatóan pozitív tényező.	képzettség növekedése, a tudatosság növekedése pedig hozzájárul a környezet fenntartható használatához.
A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása	A kutatás fejlesztés projektjeinek támogatása társadalmi szempontból kiemelkedően pozitív hatású, amely elősegíti a magas szellemi potenciálok és kapacitások helyben tartását, bővítését.	A kutatás fejlesztés projektjeinek támogatása eredményeként olyan új erőforrások keletkeznek, amelyeknek hatása a megye és térségei szempontjából kedvező hatású.	A kutatás fejlesztés projektjeinek támogatása, eredményei hasznosítási lehetősége úgy a környezeti iparban, mind a környezet védelmében illetve a környezetgazdálkodásban pozitív
Az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése	Az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek támogatása, a bővítésben, a kiterjesztésben lévő lehetőségek kihasználása pozitív az itt élő szakemberek megtartása, mint a szellemi kapacitások bővítése szempontjából.	A klaszterek, platformok működését támogatása, kapcsolatrendszereik erősítése olyan gazdasági erőforrás, amely a fejlődés egyik bázisa, elmaradása viszont a további fejlődés gátja. Ezért mindazon projektek támogatásra javasoltak a program keretén belül, amelyek közelebb visznek e célkitűzés megvalósulásához.	A pozitív gazdasági és társadalmi hatások mellett nincs negatív hatása a tervezett fejlesztésekhez kapcsolódó projekteknek. A klasztereken belül megvalósításra támogatott projektek segíthetik a környezeti érdekek erőteljesebb érvényesülését a fejlesztések során.
A szociálpolitika hatékonyságának javítása, társadalmi felzárkóztatás	A szociálpolitika hatékonyságának javítása, a társadalmi felzárkóztatás elősegítéséhez kapcsolódó projektek társadalmi hatása kiemelkedő lehet amennyiben a projekt kiválasztás szempontjai során érvényesülnek a stratégiai célok. A megvalósuló projektek hozzájárulnak a területi különbségek csökkentéséhez.	A szociálpolitika hatékonyságának javítása, illetve a társadalmi felzárkóztatás révén elérhető kedvező társadalmi hatások hozzájárulnak a munkaerő újratermelése feltételei javításához, ami pozitív gazdasági hatású.	A beavatkozásoknak és az azok keretében támogatott projekteknek nincs azonosítható negatív környezeti hatásuk.
	A kultúra fejlesztése, támogatott projektjei közvetett, de jelentős	A kultúra fejlesztése, projektjei támogatása közvetett, de	A beavatkozásoknak és az azok keretében támogatott

A kultúra fejlesztése	mértékben pozitív hatásúak a térségi és a helyi társadalom potenciáljai alakítása, az itt élő népesség „jól léte” szempontjából	jelentősen pozitív hatásúak a térségi és a helyi gazdaság potenciáljai alakítására.	projekteknek nincs azonosítható negatív környezeti hatásuk
A sport fejlesztése	A sport fejlesztése, támogatott projektjei közvetett, de jelentősen pozitív hatásúak a térségi és a helyi társadalom életminőségére, egészségére.	A sport fejlesztése, támogatott projektjei a lakosság egészsége és életminősége révén közvetetten gazdaságfejlesztési tényező.	A beavatkozásoknak és az azok keretében támogatott projekteknek nincs azonosítható negatív környezeti hatásuk
Tudatformálás és a fizikai-, tárgyi feltételek javítása a környezettudatos, egészséges életmód elterjesztése érdekében	Tudatformálás és annak fizikai és tárgyi feltételeinek javítása pozitív hatású a lakosság „jól léte” szempontjából, a környezettudatos, egészséges életmód elterjesztése érdekében	A lakosság egészségi állapotának és közérzetének javítása révén a tudatformálás fizikai-, tárgyi feltételek javítása gazdasági erőforrássá válik, ezzel gazdasági szempontból is értékelhetően pozitív hatású tényező.	Tudatformálás és a fizikai-, tárgyi feltételek javítása a környezettudatos, egészséges életmód elterjesztése érdekében
A helyi és a térségi identitás erősítése, közösségfejlesztés.	A helyi és a térségi identitás erősítése, a közösségek fejlesztése és a programhoz kapcsolódó projektek hozzájárulnak a helyi közösségek erősítéséhez, az itt élők jobb közérzetéhez, társadalmi biztonságérzetéhez ezzel pedig a térség és a települések népesség megtartó képessége növeléséhez.	A jobb közérzet, a biztonság kihat a gazdasági teljesítményre, ezzel annak erősítése pozitív gazdasági hatású.	A támogatott projekteknek nincs azonosítható negatív környezeti hatásuk, a helyi és a térségi identitás erősödése viszont jelentős mértékben hozzájárul a sajátos helyi értékek megőrzéséhez, a fenntarthatósági követelményeket figyelembe vevő hasznosításához.

II. Környezeti értékelés (külön kötetben)
